

Batavia. — Huberman Bronislaw teljesen felgyógyult a repülőcserekesétségével szenvedett sérülésétől és visszaindult Európába. Első koncertjét Milánóban fogja tartani.

Varsó. — Olyarkában (Wolynia) meghalt 116 éves korában Chaim Leib Czysz, ottani zsidóember. Elete utolsó napjait friss egészségnek örvendett és a nemrég lezajlott ottani hitközségi választáson is résztvett.

Páris. — A Jewish Colonisation Association (ICA) egy La Paz-ban nemrég megtartott mezőgazdasági kiállításon (Argentina) több első díjat nyert. Senior Morogh Bernard képviselő gartulált az ICA vezetőinek, amiért az „Avigdor” német zsidók által létesített farm oly szépen szerepelt. Megnyerték többek között a La Paz városának első díját is, amelyet Entic Riss tartomány legjobb mezőgazdái részére létesítettek.

Genf. — A palesztinai ügyeket intéző mandátumbizottság legközelebbi ülését 1938 júliusában fogja megtartani Genfben. — A nemzetközi munkaügyi hivatal a kolonizációs vándorlások technikai és finansziális kihatásaira vonatkozólag nemzetközi értekezletet fog egybehívni 1935 február 28-ára.

London. — Mary királynő Airlie grófnő társaságában meglátogatta a Woburn-House-ban levő zsidó múzeumot. A királynő, aki egy órát töltött a múzeumban, különösen a művészi hímzések iránt érdeklődött, amelyek a Tóratakarókon voltak. A múzeumból való távozásakor lelkes óvációnban részesített a királynő.

New-York. — 25.000 tagot számláló tanítványosság Svietoslavsky lengyel közoktatásiügyi miniszterhez emlékiratot nyújtott át, amelyben tiltakozik a lengyel iskolákban bevezetni szándékolt gettópad rendszer ellen.

Danzig. — Anélkül, hogy a danzigai parlament hivatalosan elfogadta volna a nürnbergi törvényeket, azok máris életbe léptek a szabadállami igazságszolgáltatásában és közigazgatásban. A danzigai bíróság legutóbbi fellelősegre vont egy zsidó kereskedőt, mert fiatal árja leányt alkalmazott vállalatában. A nürnbergi törvények értelmében a bíróság hathatónan elzárta itéle a zsidó kereskedőt. Ez volt az első per a danzigai törvényszéken, amelyet a német faj törvény alapján folytattak le.

Kaukasus. — A hivatalos hadsereg tradicionális emlékműjén Smetanos államelnök Brekman zsidó főhadnagyot kapították meg. Goldberg Gantonsky és Krasovsky zsidó hadnagyokat főhadnaggyá. Snieg katonai rabbi is külön kitüntetést kapott.

Wien. — A müncheni „Der ewige Jude” akció ellenhatásként a Harand-mozgalom által kisdott bélyegeknél nagy sikere van. Amerikában is. Egy nagy amerikai lapközreműködés az amerikai lapban közölte le az Ehrlich-bélyeg kliséjét, meg az Albert Ballin-bélyeg másolatát. Siegfried Marcus-ét, aki osztrák zsidó volt és az automobil első terve tőle származik. A második széria első bélyege a Pestalozzi-é, akinek mondása is a bélyegen van: „Mi nem azt akarjuk, hogy az ember államosítottjék, hanem hogy az állam emberies legyen!”

Jeruzsálem. — A „Keren Hajisuv” központja a „Machaneh Jiszelel” kolonia újrajáépítését fűszere. 30 családot akarunk telepíteni. Körülbelül 12.000 fontra van szükség, amibe beleszámítják ugyan az eddigi investíciókat. Az Aguda központja az ismert Sámuel alapítványtól kapott 400 fontot azaz a kikötéssel, hogy az angol kormány továbbfűtött a konferencián világgazdasági konferenciát tartanak a vallásos zsidó újságírók, Schachnowitz szerkesztő elnökletével. A konferencia célja a vallásos zsidó sajtó erősítése, valamint kontaktust teremteni a vallásos zsidó újságírók között. — A „Felestin” arab újság közölte, hogy: Wauchop főkomáromnyó számos memorandumot írtattatott el Londonba, amely a felosztási tervvel kapcsolatos. Ezek egyikében azt ajánlják, hogy Galilea egyrészt, amelyet a zsidó államnak ítél a Peel-terv, az arab államnak jusson. Az angol kormány továbbfűtött a memorandumokat az új palesztinai bizottságnak.

Varsó. — Dr. E. Sommerstein sejnőképű, a zsidó parlamenti klub elnöke, interpellációt nyújtott be a sejmben, amelyben tiltakozik a „középkori sárgafoltosok” gettópadok formájában történt bevezetésé ellen. A képviselő interpellációjában rámutat arra, hogy ez az intézkedés a lengyel hatóságok meghátrálása volt az ország anarchizmusát megelőző. Ezzel az intézkedéssel nem érték el azt a rejtett célt, hogy a gettópadok bevezetése helyre fogja állítani a nyugalmat és rendet a főiskolákon.

München. — A birodalmi igazságügyi miniszter rendelkezése értelmében az igazságszolgálati hatóságoknál eljáró zsidók nem köszönhetnek a német közszolgálatnak.

DR RACHEL KLOMPUS ARDEALBAN. Ardeal zsidóságának régi ismerőse, a WIZO világszervezet palesztinai ekzekutívájának tagja, európai országok ismert KH-delegátusa érkezik a közeli napokban körünkbe, az új KH-kampány lefolytatása céljából. A Keren Hajiszed jeruzsálemi direktóriuma egyik legkiválóbb delegátusát, dr Rachel Klompus asszonyt delegálta az 5698-as munkáévknek 5 hónapjára Ardealba, hogy hirt adjon arról a grandiózus és meg nem rendülő munkáról, amely a zsidó országépítés érdekében Erec Jiszra-elben folyik. Az augusztusban megtartott zürichi cionista világgkongresszus és a Jewish Agency Council-gyűlés az eddigi teljesítmények megduplázására hívta fel a világ zsidóságát. Dr Rachel Klompus Ardealba érkezésével megindul a Keren Hajiszed ézevi akciója, amelynek célja: megduplázni az elmlt év bevételeit. Az az erő, az a kitartás és az az egyéniség, amely dr Rachel Klompushól kisérgázik, hinni engedni, hogy ez a célkitűzés meg fogja hozni a teljes eredményt. Világszerte nevéhez fűződik a WIZO szervezet megalakítása.

60 EVES ORTH. NAGYKERESKE-DŐ keres hozzáálló gyermektelen özvegyasszonyt, esetleg 45—55 éves korig férjzetlen nőt. Hozomány megkívántatik. Cim: Schwartz Dezső Senta Kralja Aleks ul. 12. Jugoslavia.

CHANUKA ÜNNEPELY ÉS PAPI JUBILEUM PANCOTAN. November hó 28-án, vasárnap délután 5 órakor a pancotai zsidóság fényes Chanuka-ünnepélyt rendezett. Berkoovits Iván gimnáziumi tanuló szép ima kíséretében gyűjtötte meg a szokásos Chanuka gyertyát. Ezután Sonnenschein Elías kerületi főrabbi ünnepi beszédben méltatta a Chanuka jelentőségét. A főrabbi szónoklata után a következő gyermekek szép szavallatokkal emelték az ünnepély fényét: Gerő Vera, Riesz Kató, Háasz Tibi, Neumann Géza, Sonnenschein Ocsi és Mátyás Vilá. A szépen sikerült Chanuka ünnepélyt Gál István előadása zárta be. Az ünnepély tulajdonképeni fénypontja este fél 9 órakor egy díszközgyűléssel kezdődött, amelyen Herzka Armin hitközségi elnök üdvözölte a 25 éves papi működését ünneplő főrabbit. Utána Schuster Tamás római katolikus plébános, Szilágyi Sándor református lelkész, Szoljár Pál evangélikus egyházgyökondok, Háasz Miksa a siriai főbírói-bizottság nevében üdvözölte a jubiléust. Sonnenschein Elías főrabbi lelkeket megindító beszédben válaszolt és megköszönte a lelkes ünnepelést és az iránvában tanúsított ragaszkodást. Végül dr Werner Miklós elnök a főrabbi érdemeit és emelri jótulajdonságait méltató beszéd keretében zárta le a díszközgyűlést. Ezután a nagy számban összegyűlt közönséget a hitközség vacsorával vendégelte meg. A háziasszonyi tisztséget nagy körültekintéssel Márton Sándorné és Rosenblau Arminné látták el. Segítségükre voltak még Riesz Sámuelné és Sonnenschein Elíasné. Az első pohárköszöntő üdvözlője és a királyi házra Herzka Armin elnök mondotta. Az asztalnál felszólaltak még: dr Rostf Rezső ügyvéd, Trányi Mór templomgondnok, Mátyás siriai kántor és Schwarz Emanuel sebbi hitközségi elnök. Az ünnepély sikeréhez nagyban hozzájárultak Gerő Jenő igazgató és Weisz Lajos és a melléjük beavasztott vizalmi bizottsági tagok.

CHANUKA ÜNNEPELY ÉS PAPI JUBILEUM PANCOTAN. November hó 28-án, vasárnap délután 5 órakor a pancotai zsidóság fényes Chanuka-ünnepélyt rendezett. Berkoovits Iván gimnáziumi tanuló szép ima kíséretében gyűjtötte meg a szokásos Chanuka gyertyát. Ezután Sonnenschein Elías kerületi főrabbi ünnepi beszédben méltatta a Chanuka jelentőségét. A főrabbi szónoklata után a következő gyermekek szép szavallatokkal emelték az ünnepély fényét: Gerő Vera, Riesz Kató, Háasz Tibi, Neumann Géza, Sonnenschein Ocsi és Mátyás Vilá. A szépen sikerült Chanuka ünnepélyt Gál István előadása zárta be. Az ünnepély tulajdonképeni fénypontja este fél 9 órakor egy díszközgyűléssel kezdődött, amelyen Herzka Armin hitközségi elnök üdvözölte a 25 éves papi működését ünneplő főrabbit. Utána Schuster Tamás római katolikus plébános, Szilágyi Sándor református lelkész, Szoljár Pál evangélikus egyházgyökondok, Háasz Miksa a siriai főbírói-bizottság nevében üdvözölte a jubiléust. Sonnenschein Elías főrabbi lelkeket megindító beszédben válaszolt és megköszönte a lelkes ünnepelést és az iránvában tanúsított ragaszkodást. Végül dr Werner Miklós elnök a főrabbi érdemeit és emelri jótulajdonságait méltató beszéd keretében zárta le a díszközgyűlést. Ezután a nagy számban összegyűlt közönséget a hitközség vacsorával vendégelte meg. A háziasszonyi tisztséget nagy körültekintéssel Márton Sándorné és Rosenblau Arminné látták el. Segítségükre voltak még Riesz Sámuelné és Sonnenschein Elíasné. Az első pohárköszöntő üdvözlője és a királyi házra Herzka Armin elnök mondotta. Az asztalnál felszólaltak még: dr Rostf Rezső ügyvéd, Trányi Mór templomgondnok, Mátyás siriai kántor és Schwarz Emanuel sebbi hitközségi elnök. Az ünnepély sikeréhez nagyban hozzájárultak Gerő Jenő igazgató és Weisz Lajos és a melléjük beavasztott vizalmi bizottsági tagok.

MIVEL UTAZOTT? — Mivel utazott el Halifax Hitlerét? — Vonattal... — Vonattal... — Vonattal...

LENGYEL SÓHÁJ... A chanuka parancsa, hogy az ablakba kell állítani a mécseket. Most, hogy a hultánok betárik az ablakokat, a „csoda” magasabbra lüszöl.

ELOBB MI VOLT? Többben vitatkoznak azon, hogy a világ teremtése után kiknek volt a legfontosabb szerepe. Az egyik építész azt mondja, hogy legfontosabb kellett a lakóházak a így a legfontosabb szerepe az építésznek volt. Beeszel a sebész és azt mondja, hogy legfontosabb az ő szerepe volt, mert hiszen Eóat tudalovelőleg Ádám oldalbördájából operáltak ki. Közbeszél a politikus, hogy legfontosabb szerepe neki volt a világ teremtése idején, mert hiszen a Szentírásban is benne van: — Előbb volt a kősz...

KIVÁNSÁGOK A hitközségi elnökél ünnept vacsora van, amelyen megjelentek a hitközség sok előkelő vezetője is. Egyszer csak kopognak az ajtón és egy rongyos vándorló bocher kér beocsátást. Bekütyök, leültetik az asztalhoz és vacsorát tálnak neki is. Kap levelet, finom libapecsényét és nagyon jó süteményeket. A vacsora négy fél óra után emelkedett a hangulat, téma témát kövél, végül is arról beszélgetnek, kiknek mi a vágya, mit szeretne? — Az egyik azt mondja, hogy ő király szeretne lenni. A másik azt mondja, hogy ő a világ leg hatalmasabb embere szeretne lenni. A harmadik azt mondja, hogy ő a világ minden gazdagságát szeretné. Mikor már mindenki elmondta, mit szeretne, megkérdezik a bocherőt is, hogy hát milyen vágyai vannak neki? — Én, — mondja a bocher — szeretnék a világ leg hatalmasabb és leggazdagabb királya lenni. Aztán azt szeretném, ha elövenék tőlem a királyságot, a hatalmat, a nagyságot, és utolsó száz lejjel a zsemben ebben a rossz ruhában kellene menekülnöm négy a világon és rongyosan, éhesen bekopognék egy zsidó házba, ahol leültetnének az asztalhoz és adnának nekem jó levelet, finom libahúst és nagyszerű süteményeket. — De bocher, — szól erre a házigazda — hiszen ez a vágyad már teljesült is. — Teljesült? — tária szót a bocher csodálkozva a karjait — hol van a száz lejjel?

TIPOGRAFIA SONNENFELD RADEA.

Játsonak Bizalommal a Loteria de Stat Collectura OFICIALA-nál FÖRLARUSITÓNYEY: Cluj, Reg. Maria 46. ORADEA, B-dul Regele Ferdinand II.

Razolozhat Bucurestiben! SEGI VISOZTEL szonjában Feltűti 5. II

SEGI VISOZTEL szonjában Feltűti 5. II

ERTHETETLEN...

Hírsorosok ülnek együtt és diskurálnak. Azt mondja az egyik: — Valami nem értek. Ha a jó Isten már teremtett két testőrt, egy jót és egy gonoszt, miért engedte meg, hogy a jó Abel haljon meg és nem a gonosz Kain?

A többiek helyeslően bólogattak, mire megszólalt a második: — Valami én se értek. Ha igaz az, hogy Izrael az Isten kiküldött népe, akkor miért a zsidóknak kellett elmenekülni Egyiptomból és miért nem az egyiptomiaknak?

Erre megszólalt a harmadik: — En se értek valamit. — Na, mit?

— Ha Anglia egy olyan országot adott a zsidóknak, amely nem is az övé, hát akkor miért nem adta inkább Szóciát?

ELRETTENTŐ PÉLDÁ

A hírtelen meggazdagodott Hájemet sarkalja a felesége, hogy szerezz meg a kormányfőtanácsos-ságot.

— Nem tehetem — mondja. — En az alkalmatlannak mindig az egyszerűséget és a puritán-ságot prédikálom, nem szolgálhatok most ilyen példával nekik.

— Na, te még sohasem hallottál elrettentő példáról?

NEM KIVÁNCSI...

Reb Smüle kiküldte a fiát üzleti tanulmány-udra Londonba. A fia szörnyű nagy képpel jön haza, mindent lekrizál, nagy tervekkel áll elő és mindamiron azt kipánja az apjától, hogy adja át neki az üzlet vezetését egy időre, majd ő megmutatja...

— Nézd fiám, — mondja Smüle — hogy én egy nagy számú vagyok, mert kiküldtetek Londonba, azt már tudom. Ez belekerült nekem élezer pengőmbé. Most miért kínárod tőlem, hogy megint egy csomó pénzt dobjak ki, hogy megtudjam, te mekkora számár vagy?

MIVEL UTAZOTT?...

Mivel utazott el Halifax Hitlerét? — Vonattal... — Vonattal... — Vonattal...

LENGYEL SÓHÁJ...

A chanuka parancsa, hogy az ablakba kell állítani a mécseket. Most, hogy a hultánok betárik az ablakokat, a „csoda” magasabbra lüszöl.

ELOBB MI VOLT?...

Többben vitatkoznak azon, hogy a világ teremtése után kiknek volt a legfontosabb szerepe. Az egyik építész azt mondja, hogy legfontosabb kellett a lakóházak a így a legfontosabb szerepe az építésznek volt. Beeszel a sebész és azt mondja, hogy legfontosabb az ő szerepe volt, mert hiszen Eóat tudalovelőleg Ádám oldalbördájából operáltak ki. Közbeszél a politikus, hogy legfontosabb szerepe neki volt a világ teremtése idején, mert hiszen a Szentírásban is benne van: — Előbb volt a kősz...

KIVÁNSÁGOK...

A hitközségi elnökél ünnept vacsora van, amelyen megjelentek a hitközség sok előkelő vezetője is. Egyszer csak kopognak az ajtón és egy rongyos vándorló bocher kér beocsátást. Bekütyök, leültetik az asztalhoz és vacsorát tálnak neki is. Kap levelet, finom libapecsényét és nagyon jó süteményeket. A vacsora négy fél óra után emelkedett a hangulat, téma témát kövél, végül is arról beszélgetnek, kiknek mi a vágya, mit szeretne? — Az egyik azt mondja, hogy ő király szeretne lenni. A másik azt mondja, hogy ő a világ leg hatalmasabb embere szeretne lenni. A harmadik azt mondja, hogy ő a világ minden gazdagságát szeretné. Mikor már mindenki elmondta, mit szeretne, megkérdezik a bocherőt is, hogy hát milyen vágyai vannak neki? — Én, — mondja a bocher — szeretnék a világ leg hatalmasabb és leggazdagabb királya lenni. Aztán azt szeretném, ha elövenék tőlem a királyságot, a hatalmat, a nagyságot, és utolsó száz lejjel a zsemben ebben a rossz ruhában kellene menekülnöm négy a világon és rongyosan, éhesen bekopognék egy zsidó házba, ahol leültetnének az asztalhoz és adnának nekem jó levelet, finom libahúst és nagyszerű süteményeket. — De bocher, — szól erre a házigazda — hiszen ez a vágyad már teljesült is. — Teljesült? — tária szót a bocher csodálkozva a karjait — hol van a száz lejjel?

NÉPÜNK

Şefredactor: Wasserstrom Sándor ZIAR EVREESC Redactor responsabil: Leitner Zoltán

Az urnák előtt!

A „Népünk” számára írta: Dr Fischer József a Zsidó Párt erdélyi és bánáti tartományi szervezetének elnöke

Mindössze két nap választja el Románia zsidó polgárait az ünnepélyes pillanattól, amikor az urnák előtt hitet kell tennie politikai meggyőződéséről. A romániai Zsidó Párt, mely minden zsidólektá megyében letette a listát, bizalommal fordul minden zsidó választóhoz azzal a kérelemmel, hogy szavazatát adja le az önálló listára. Az ellett négy évben keserűen tapasztaltuk, mennyire hiányoztak az országházból a zsidóság igazi képviselői.

Dr FISCHER JÓZSEF

nehéz küzdelmek árán kivívott a zsidó közösség javára, veszendőbe ment. Nagy nehézségek árán kiküzdötték a Zsidó Párt volt képviselői, hogy a hitközségekben mellőzzék az interimár bizottságok rendszerét, tartsák tiszteletben az autonómiát: ma mind több és több ama hitközségek száma, melyeket politikai érdekből ki-nevezett interimár bizottságok vezetnek. Számos helyen a beomlás jelei mutatkoznak hitközségeinkben, különböző címek alatt működő apró csoportok önállósítási törekvésekkel veszélyeztetik a hitközségek egységét és intézményeit. Kiharcoltuk, hogy hitközségeink — mint a többi felekezetek — szintén segélyben részesüljenek. Ha nem is kaptuk meg a szám-arányunknak megfelelő segélyt, de kis mértékben mégis támogatottak a kapott ösz-szegekkel vallási intézményeinket. Ma úgy-szólván semis sem kapnak hitközségeink és ami a legzomoribb, a parlamentbe más pártok listáján beavasztott egyetlen zsidó képviselőnek sem volt szava ez ellen a jog-íósítás ellen.

Ugyanez a helyzet az iskolai segélyek terén.

A Zsidó Párt képviselőinek sikerült deficites költségvetések dacára kieszközölni a zsidó hitközségi iskolák segélyezését. Ma költségvetési föbbletet van az országának, de a zsidó iskolák helyett teljesítik az oktatás feladatát és így jelentékeny összegeket takarítanak meg a közoktatási kiadások, egy bani támogatás sem jutott. Igaz, nem is kérték ilyesmit a legutóbbi parlamentben szerepelt úyvevezett zsidó képviselők. Hoivis juthatott volna nekik eszükbe ilyesmi? De ha nem jutott eszükbe a zsidó képviselőknek, miért gondoljon rá a kormány, melynek érthetően az a legfőbb gondja, hogyan takarítson meg valamit az állami költségvetésben?

Saínalatos tények ezek, de megcáfolhatatlan igazságot. De még ennél is fájdalmasabb az, ami a zsidó gyermekek szombati íráskönyzsere tekintetében történt. A zsidó parlamenti klub engem bizott meg annak idején ennek a kérdésnek elintézésével. Céludatos, hosszú ideig tartó munkával és a Központi Orth. Iroda, valamint a nyugati szertartású hitközsétek központjének értékes támogatásával sikerült kieszközölnöm a rendeletet, mely megengedi, hogy az állami köznevelésbe járó tanulók a szombati írás és rajz alól felmentést kapnassanak. Parlamenti tevékenységemnek egyik legértékesebb eredménye volt ez. Es mi történt a rendelettel az utolsó négy év alatt? Hatályon kívül helyezték, mintha soha nem is létezett volna. Hatályon kívül lehetett helyezni anélkül, hogy csak egyetlen-

egyszer is szót emelt volna valamelyik képviselő ez égbekiáltó igazságtalanság miatt.

Ime, csak néhány példa a sok közül, melyek világánál minden gondolkodó ember előtt nyilvánvalóvá válik, hogy a zsidóság-nak életérdeke, hogy képviselői a parlamentbe jussanak és ott mint a nép szószólói teljesíthessék kötelességüket.

Hogy ezt elérhessük, minden zsidó választó szavazatára szükség van!

Az egyetlen erkölcsi elen, amelyre a zsidó képviselő támaszkodhatik a parlamentben, a zsidó tömegek bizalma. A zsidó képviselőnek nem mint egy néptöredék, hanem mint az egész zsidó nép szószólójának kell bejutnia az ország házába. Csak így lesz ereje ellentállani azoknak a rohamoknak, amelyeket a zsidó jogok összességére ellen intőz-nak naponta ellenségeink. Csak így állhat őrt az ezer oldalról veszélyeztetett zsidó egézségünk mellett.

Ezért egyetlen zsidó szavazatnak sem szabad máshova esnie, mint a zsidó listára. Szervezkedjünk meg tehát a küszöbön álló választásokra. Hason az minden zsidót az a tudat, hogy az ő egyetlen szavazatától függ a zsidó lista sorsa. És nemcsak a zsidó listáé, hanem népének sorsa is.

A zsidó lista a zsidó nép összefogását jelképezi.

Minden öntudatos zsidó tekintse magát a zsidó lista hivatalos előharcosának és a szent ügy szolgálatára Istenről rendelt „slach”-nak. Házról-házra és szájról-szájra terjedjen a felhívás:

Zsidók, a magotok és gyermekeitek, népetek és vallásotok szent érdekében tegyék meg kötelességeiket és szavazzatok a zsidó listára!

EZ A GYŐZELEM JELE: D=C

Zsidók! Szavazzatok az önálló zsidó listára!

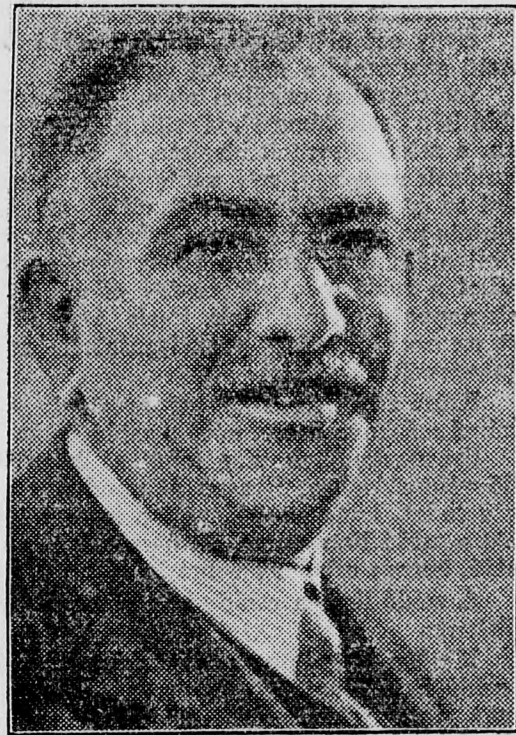
A zsidó tömegek országszerte felsorakoztak a Zsidó Párt mögé

Propagandagyűlések Erdélyszerte

Lapunk legutóbbi számban közöltük, hogy Wasserstrom Sándor, lapunk főszerkesztője Somes megyében a dési és környékbeli zsidóság és a Zsidó Párt központjának kérésére elvállalta az ottani zsidó lista vezetését, hogy ezzel is dokumentálja, mennyire egygyérforrású és egységes az erdélyi zsidóság, amikor életérdekeinek védelméről van szó.

A DÉSI FŐRABBI A ZSIDÓ PART LISTAJA MELLETT

December 12-én meglátogatta főszerkesztőnk a dési kerületet, amikor is lelkes örömmel fogadta az ottani zsidóság a lista vezetőjét. Vasárnap délben meglátogatta főszerkesztőnk az országhatáron túl is nagyhi-

WASSERSTROM SÁNDOR
főszerkesztőnk, a szamosmegyei zsidópárti lista vezetője

rü Paneth M. Jakab dési főrabbit. Több mint másfélórás megbeszélés folyt főszerkesztőnk és a főrabbi között, a romániai zsidóság igen fontos problémáiról. Főleg az erdélyi zsidóság egzisztenciális életét, hitközségeit, intézményeit, hitéletét súlyosan érintő rendelkezésekről volt szó. A főrabbi szeretetteljes támogatásáról biztosította a Zsidó Párt választási akcióját. Egyénileg lehetetlennek tartja más lista támogatását, mint a kimonodottan zsidó érdekeket szolgáló zsidó képviselést. Mint a hitközség lelkipásztora nem politizál, de erre nincs is szükség, hiszen minden hitosrosunknak adva van eminens kötelessége, hogy a december 20-iki választáson okvetlenül leszavazzon.

Ugyancsak hosszan tárgyalt főszerkesztőnk a nagyhirű főrabbi fiával, Paneth Ch. Baruch-al, aki a dési rabbikollégium elnöke és a 150 főből álló talmudista iskola vezetője. Paneth Ch. Baruch lelkes odaadó híve a népkisebbségi alapon álló Zsidó Pártnak. Tárgyalásokat folytatott főszerkesztőnk a hitközség vezetőivel is, a hitközség tanács-termében, ahol a választás technikai előkészítését tárgyaltak meg.

A dési kerület választási kampányában igen erőteljes és hathatós munkát végez a lista második helyezettje: dr. Lebovits Mór, a Zsidó Párt dési vezetője, aki az ottani zsidóság általános bizalmát bírja. Továbbá Singer Zoltán, a Zsidó Nemzeti Szövetség dési elnöke, valamint Rosenzweig M. Jehuda, a dé-

si mizrachisták vezetője és Mátyás Adolf, a retgegi-reteagi hitközség elnöke.

Jellemző a zsidó tömegek hangulatára, hogy a zsinagógákban megyszerte spontán felhívások jelennek meg a Zsidó Párt listája mellett. Minden zsidó a népkisebbségi eszme harcának tekinti magát és erkölcsileg kötelességének tartja, hogy szavazatával a zsidó jelöltek megválasztásához hozzájáruljon.

Kinosan hat egyébként a választási kampány során, hogy a vonatkozó szerelvényei Zelea Codreanu választási felhívásaival vannak teleragasztva, noha a CFR igazgatósága rendeleteileg tiltott el helyiségeiben, kocsijaiban minden propagandát. Sőt eltöltötte ettől alkalmazottait és tisztviselőit is.

LÁTOGATÁS A MEGYÉBEN

Vasárnap este Öhlbaum József dr.-al, aki a szamosújváriakat képviseli a listán, megkezdtek propaganda útjukat Gherlán, amely munkából erősen részt kértek Klein Mór szamosújvári hitközségi elnök, Juda Dávid, Vajda Elek, Deitel Izsák, Salamon Dezső, Nasch Béla, Horovitz L. Hers, Kovács Adolf, Kirsch gondnok, Gelberg Mihály, Dr. Mendel M.

Wasserstrom Sándor főszerkesztőnk számos propagandabeszédet tartott, amelyben vázolta mindenképp a világ zsidóságának tragikus helyzetét. Az egész világon a gyűlölet tengerében úszik a zsidóság a felfojtó antiszemita erőszakosságok ellen. A lengyel gettóknak éppen úgy érzi a halálos szorítást, mint a németországi nemzeti szocialista uralom különböző megnyilatkozásai-ban. De a magyar vagy csehrák zsidóság sem mentes a gyűlöletbűléstől, amely mindjában terjed és tájékezik Kelet- és Közép-európában. Hiába biztosította a versaillesi szerződés meg a többi béke-ediktumok a zsidóság csorbítatlan jogait, hiába a Népszövetség alapokmánya, a legtöbb országban az autocton lakosság egyrésze, vagyis azok vezetői mindent elkövetnek, hogy a zsidóságot az élet minden vonalán üldözzék.

Romániában is számos olyan párt van, kezdve a Totul pentru tara-n, végig Veida és Goşa-Cuza programjain, amelyek legfőbb pontja a zsidók „visszaszorítása” minden vonalon, ahol „előretértek”. Ezeknek a pártoknak nyomása olyan erős, hogy a zsidóságot egzisztenciális, kulturális és a népkisebbségi jog minden lehetőségén keresztül elnyomni igyekezzenek. Ennek az ádáz és minden vonalon ellenünk folyó harcnak egyik megnyilatkozása volt a Pop Valér-féle körlevél is, amely a szabadpályákon is igyekezik elnyomni a zsidóság egyedeit, hogy a pauperizálódás folyamata minél erőteljesebb és minél eredményesebb legyen. Kinos, kevével harc ez, amelyben defenzív módon küzd a romániai zsidóság csaknem egymilliónyi tömege. Voltak az utóbbi években pillanatok, amikor nem volt egyetlen fórum sem, ahol hallhatta volna a zsidóság szavát.

De most bátran és nyíltan megmondhatjuk, hogy ezentúl másképp kell lenni. A romániai zsidóság életérdeke, hogy legyen a parlamentben néhány képviselő, akik mint a zsidóságnak és a Zsidó Pártnak reprezentánsai, ott a szószerken elmondhatják azokat a sérelmeket, amelyek a zsidóságot érik. Legyen a sérelem olyan, amely a zsidó közösséget éri. Mint például a hitközségi autonómia sérelme. Vagy az államsegély megvonása, amely bargettillizált összegekre zsugorodott össze. Vagy ha a szombati iráskényszer ellen kell küzdeni, amely a zsidóság legszentebb vallási törvényét rugja fel. Ha a zsidó-

ság csak felét megkapná annak az összegnek, amely államsegélyként őt, mint adózó polgárok százezreit megilletné, akkor soha egyetlen hitközségnek sem volna gondja és rabbijaink, tanítóink, hitközségi tisztviselőink anyagi boldogulása és léte is biztosítva volna.

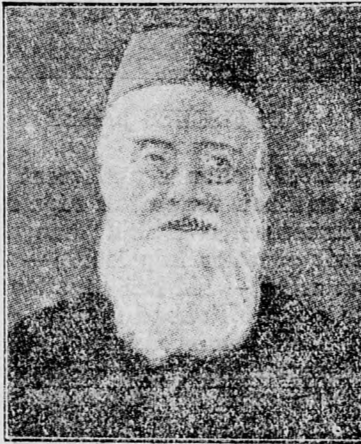
De ha ezektől eltérünk és figyeljük az antiszemita pártok munkáját, láthatjuk, hogy miként szorítják ki minden vonalon a

Dr. FISCHER TIVADAR
a Zsidó Párt országos elnöke, v. kamarai képviselő, a romániai zsidó közélet kimagasló egyénisége és évtizedek óta elharcosa.

dolgozó zsidók ezreit, hogy ne lehessenek hasznos tagjai a társadalomnak. Minden oldalon irigység, gyűlölet, kegyetlen elnyomás. Mit tudunk mi zsidók ezzel szemben legyerként állítani? Semmi egyebet, mint összefogni és egyesült erővel kivédeni a minden oldalról ellenünk zúduló támadásokat. Ennek az összefogásnak legerősebb és legnagyobb instrumentuma a Zsidó Párt. Akarjuk-e mi zsidók, hogy a román törvényhozás házában legyen e sűrű cibburunk a legközelebbi négy évben? Lejny szöszölünk, aki a veszély perceiben ott áll a szirtzen és megszólító szemmel és messzire hangzó hanggal követeli jogainkat és védi eminensen életbevágó érdekeinket? Ha igen, úgy akkor december 20-án minden egyes romániai zsidónak életbevágó nagy érdeke, hogy a szavazó urna elé járuljon és leadja szavazatát a Zsidó Pártra.

Wasserstrom Sándor nagyszabású beszédének csak kivonatát adtuk. Frenetikus

J. L. ZIERELSOHN KISELEVI FŐRABBI
a beszarabiai zsidóság legkimagaslóbb egyénisége, rabbinikus világnagyság, az Agudasz Jisroel nagybírójának elnöke, a Zsidó Párt beszarabiai listavezetője

sikert aratott és amint az elnöklő pártelnök mondotta: szeretettel üdvözlő a zsidóság markáns egyéniségét a dési választókerület polgárai között, már csak azért is, mert mint prononszirozott vallásos, hű ortodox mentaltánu ember, épen megfelel annak az irányvonalnak, amelyet a szamosmegyei zsidóság képvisel. Mint mizrachista is beírta nevét az erdélyi zsidóság történetébe, hiszen a leg-

(Folytatása a 12-ik oldalon.)

Kik a leggazdagabbak?

Vegyük csak elő a sok vád közül az egyiket. Most hagyjuk azt el, hogy kik a legproletárabbak? Illetőleg kiknek fáj legjobban, hogy vannak proletárok? Az egész antiszemita világ azt mondja: a zsidóknak. Vegyük elő a „másik vádat”. Mi vagyunk a leggazdagabbak. Bevalljuk, hogy egyiket sem tartjuk szegénynek. Sem azt, hogy az ember nekincstelensége nekünk fáj legjobban, sem azt, hogy van pénzünk. Csak egy a baj, Hogy nem igaz. Most jelent meg egy statisztika, amelyet a newyorki statisztikai hivatal állított össze.

Kik a világ leggazdagabb emberei? Hirtől kezdve a legkisebb epigonig mind egyik azt mondja: a zsidók. A newyorki hivatal nem lehet elfogult és mégis mást mond. Azt, hogy a tizenegy leggazdagabb ember a világon a következő: 1. Mellon örökösök. 2. Henry Ford. 3. A háidrabai maharadza. 4. a burvani maharadza. 5. Rockefeller örökösök. 6. Ford fia. 7. W. G. Sinclair amerikai nagyiparos. 8. Wanderbilték. 9. A német M. Flick. 10. A német Thyssen. 11. a westminsteri herceg.

Érdekes összehasonlítás. És tanulságos. A tizenegy közül egy sem zsidó. Vajjon mit szólnak ehhez a fecsegők, a gyűlölködők, a rosszindulatúak? A zsidók a vagyon? Sem a maharadza, sem Thyssen, sem Ford nem zsidó. Sőt, nagyrésztük kimondott zsidógyűlölködők. Vajjon ezek miért gyűlölnék bennünket? Talán csak nem azért, hogy az a pénz, ami a zsidóké, az is az övék legyen?

Ha hinnének nekünk, akkor bebizonnyíthatnánk, hogy egyetlen nép körében (talán Kína kivételével) seholsem olyan nagy a nyomor, mint a kelet-európai zsidóság körében. Ha erről készülné objektív kimutatás, olyan hatalmas számok tevődének össze, amelyek messzire túlszárnyalnák a „gazdagság” fogalmát.

A Nobel-díjakat sem hirdetik folyton úgy, hogy bár 16 millió zsidó él a világon, mégis a harmadik helyen állunk azon nemzetek között, akik ezt a szellemiséget igazoló díjat elnyerték.

Vagy ha már statisztikánál tartunk, nem feledkezhetünk meg még egyébről. A bűnözők közül kerül ki. Nem vádolható a romániai statisztikai hivatal elfogult filozofizmusával és ez állapította meg nemrégiben, hogy az itteni zsidóság nem éri el a numerus klausur arányszámot a bűnözők között. E téren is kevesen vagyunk. Amire legalább olyan büszkéek lehetünk, mint arra, hogy mi vagyunk a leggazdagabbak. Gyilkos pedig alig akad közöttünk.

Nem tagadjuk, ilyen örömeink vannak nekünk. Újra a régi anekdota. Egy gyermek találnak holtan egy lenyál faluban. Nem tudják kilétét. Nyomozzák. Programhangulat van. Végre idejében kiderül, hogy zsidó gyermek hullása. A környék zsidósága mekkönyvebbül, fellélegzik. Hála az égnek, zsidó a halott.

Nem vagyunk gazdagok? Hála Istennek.

A szigorú Jorga

A liberális-vaidsista-jorgista lista körül nagy vihar van Maramuresben. Úgy érezték ott a „politikusok”, hogy jó volna egy zsidó is felvenni a listára, hátha ezáltal a maramuresi zsidók leszavaznak a liberális listára. Reménytelen helyre tették, a lista utolsó he-

Tudja meg mindenki!

Miért legszebb, legjobb, legolcsóbb, legnagyobb választék szövetekben Oradeán **Deutsch Posztóáruház**.

Scherq braşovi posztógyár Gyártmányait közvetlen gyártól vásároljuk nagykereskedői árrban.

„ELECTA” Kiváló szövetkülönlegességek. Közvetlen gyártól Oradeán egyedül kapjuk. „Exclusiv Oradea”.

Dorobantul-Feintuch Gyártmányu divatszövetek. Elsőnek általunk kiválasztott minták Oradeán egyedül részünkre lekötve. „Exclusiv”.

Tellmann braşovi posztógyár Kiváló gyártmányait Oradeán egyedül kapjuk nagykereskedői árrban.

Azuğai posztógyár Márkás minőségű szövet- és posztógyártmányait egyedül mi kapjuk Oradeán.

Tiberghien Gyártmányu kiváló kammgarn és freskószövetek Oradeán egyedüli elárúsítása.

Gündisch & Simonis Cisnádiai kiváló minőségű kabát- és divatszövet gyártmányait kizárólag mi kapjuk Oradeára.

Saját mintánk után készülnek eredeti angol fonalból a legszebb divatkülönlegességek egész Románia részére DE-DE saját márkánkkal.

A nagy forgalom folytán mindig új és divatos árut adunk, szolid kiszolgálás mellett. Saját érdeke, hogy szövetségétélét nálunk szerezzé be.

Deutsch Posztóáruház Oradea

lyre, ahonnan nem kerülhet be a parlamentbe. De viszont „kompromittáltak” ezzel a korcspárti listát, aminek legjobb bizonyítéka, hogy Jorga professzor ur rettentően felháborodott a jelölés miatt és hogy dokumentálja felháborodását, kiadta a parancsot, hogy külön listával kell induljon a Jorga-párt Maramuresben és azonnal küldött huszezer lett a lista leteleléséhez, mert hiszen a Jorga pártnak még keretje sincs ebben a megyében. Egyedül Barlea lelkész az, aki a nagy Jorgát képviselte a megyében. De elvégre itt nem arról van szó, hogy a Jorga-párt ott győzzön, csak a zsidó ellen kell felvonulni és megmutatni a világnak, hogy még reménytelen helyre sem kerülhet egy zsidó, ha a professzor ur úgy akarja.

Nagyon érdekes volna, ha valaki elővenné Jorga professzor urnak évtizedek óta tartott különböző beszédeit és ezeket szembeláttaná egymással. Megtalálna benne mindazt, amit a világ demokráta és reakciós politikusai és szónokai valaha is elmondtak. Volt ó már minden. Szélsőjobbról Vladivosztokig. Most Maramuresben dokumentálja a tartott konzekvensségét. Mint tudós bizonyára nagyszerű ember Jorga, de mint politikusról igazán nem azért vagyunk rossz véleménynyel róla, mert antiszemita vízekben evez, hanem mert mint miniszterelnök sem tudta úgy vezetni az ügyeket, ahogy kellett volna. Ha volna valahol egy politikai vizsgáztató bizottság, a volt miniszterelnök bizonyára megbukott volna már az összes tantárgykból.

Most ezen a sígheti „pötviszgan” sem brilliroz. Dacos, mint egy iskolás, de nem aki a katekdrán ül, hanem a padsorokban.

Nem ideátnk Nicolae Jorga és igazán nem tudjuk, mi a nagyobb kár. Felzártni a nagyszakállu professzor urat, hogy külön listát kell állítson, vagy pedig maga az is kár, hogy egy zsidó jelöltek a liberális vaidsista listán.

A békéscsabai bocherek

Senkisé megadhatja, aki ismeri a körülményeket, hogy Magyarországon szeretik a zsidókat. Főleg Békéscsabán. Es ott is legjobban dr. Bordás Árpád rendőrtanácsos. Meg is mondjuk mindjárt, hogy honnan merítjük ezt az alapos feltevésünket. Mi úgy hittük eddig, hogyha sok teher van a zsidók vállain, azt az antiszemiták nem bánják, mert akkor kevesebb lesz a zsidók pénze. Dr. Bordás főrendőr ur ám azt akarja, hogy a csabai zsidóknak sok pénze legyen. Ezért elrendelte, hogy azok a bocherek, akik Tiberghien főrabbi jesivájába jöttek tanulni, azonnal hagyják el a város területét, mert könyöradomány kérésükkel terhére vannak a zsidóságnak. Ilyen gondos ur ez a békéscsabai rendőrtanácsos. Fáj neki, fáj érzi, meleg emberi szívének, hogy ezek a „semmittevő” és majdnem semmit evő fiatalberek rontsák a finom békéscsabai poros levegőt. Nem új dolog ez. Már régen megpró-

den kis párt álma: két százalék, mert ha enél kevesebb, akkor nincs semmi.

A ZSIDÓ UCCÁBAN

Egyetlen párt sem hanyagolta el a zsidók által lakott részeket. Mindegyik éppen úgy folytatja itt is a plakátháborút, mint a Calea Victoriein. Láttam a választások előtti napokban a péntekesti zsidó uccát. Itt is van „korzó”, ahol vidáman sétálnak a jiddisül és hangosan beszélő fiúk és lányok. Hangosan, mert általában nem halk a tónus Bucearestben és a fajbenschülött is hangos, hát még ha egy kis zsidó „mentális” is vegyül bele? Nagyon elfogult volnék. ha azt mondanám, hogy csak politikáról esik szó itt Vaca-restben és Dudesztiben, ami a pesti Királyuccában és környékének felel meg.

Figyelem, éppen plakátot ragasztanak egy nap az uccán. Codreanu programja kerül a falra. Úgy látom, hogy Codreanuéé a téren a leggyakorlottabbak és legügyesebbek. Akik ragasztják, zengzetes nyelven társalognak egymással. De ez a „zengzet” nem román, hanem jiddis. Szegény zsidó fiúk, mert más kenyérük nincsen.

„Dász Haus zollst Du nicht verfehrn!” — mondja az egyik, mire a megszólitottat én is megkérdem, hogy miért ragasztja éppen ő a „Totul pentru țara” plakátjait. Ha angol volna, azt mondaná: business is business. De ő ezt egyszerűbben úgy fejezi ki: „Iar Geld!”

MI LESZ? KI GYŐZ?

A Zsidó Párt természetesen a fővárosban is éppen úgy részt vesz a harcban, mint a többi pártok. Ők is elárasztják a városot plakátokkal, röpcédulákkal, de a román nyelvű zsidó lapok is közkezen forognak. Itt is vannak esténként propaganda gyűlések, mert ha előbb elmondottam, hogy az egyes pártok nehezen verbuválnak új embereket, mert kialakult világnézete van, mint szavazónak, viszont ezt nem lehet mondani a zsidóknak. Ők bizony gyakran még az asszimiláció vizein eveznek s még hallatszanak hangok, amelyek egyes pártok mellett törnek lándzsát. A zsidó uccában feltétlenül kell az agitációs meggyőzés, mert csak így lehet a Zsidó Párt listáját Bucearestben győzelemre vinni. Ha a főváros zsidó lakossága e téren egyöntetűen lépne fel, a 2% a zsidóságnak feltétlenül biztos volna. Itt még sok a teendő, itt még sokat kell dolgozni, de volna is eredmény! Még más pártok a vidéken kell dolgozzanak, addig a zsidóság az ardeali városokban és falvakban, ugyisintén a bukoinai és basara-

— Hoggysne! — dühöngtek a halászok. — Vagy az egyik hal beszélt, vagy a másik... En nem vágom ketté az enyémet... én sem az enyémet... a másik sajfet tén okosabb lesz... menjünk el a másikhoz a pörünkkel.

Coromba meggyőzés volt nagyon, hogy a másik sajfet okosabb lesz az elsőnél, de hát ki tanítson halászbereket állmre?

A tibériási másik sajfet csak mosolygott. — Véges ember nem döntheti el — mondta — hogy melyik a két hal közül volt a beszélő hal. De nem a közepén keresztbe, hanem hosszába kell elvágni a két halat és az egyik a jobb, a másik a bal felét rigye fel a mi felséges urunknak. Mert hogy nem lehet tudni, a kettő közül melyik hal beszélt: a beszélőnek legalább a fele jusson oda, alona kinyitkozott. Még pedig az a fele, ahol az agya és a szóra kinyit szája van.

— Hoggysne?! — zúgolódtak másodsor is. — Előtal helyett megölt halat vágyunk a királynak? És én csak a felét... én is csak a felét? Holott tudom, hogy az enyém volt a beszélő hal! Most hová menjünk, kihez menjünk a pörünkkel?

— Egyenesen a király elé — ajánlotta egy tibériasi ember.

Félóra múlva már Salamon előtt hajjongott a két halász. Előbb Ruben mester beszélt, utána elenfele, Simon és elmondták azt is, mint ült az első, mint azután a második sajfet.

Tudja-e azt, hogy a melankolia legtöbbször az élet-erő csökkenésére vezethető vissza. A vér és a szervezet sejtjeinek URODONAL kezeléssel való alapos és lelkiismeretes kitisztítása után, meg-lepetéssel fogja tapasztalni, hogy visszanyerte életked-vét és vidám életöröm teszi boldoggá.

Az URODONAL-t az egész világon ismerik, ez a szer nagyon sok — szervezetet romboló — szenvedést szüntet meg.

Az URODONAL-megóvja a REUMÁTÓL, MIGRÉNTÓL, MAJROHAMOKTÓL, VESE ÉS HÓLYAG BANTALMAKTÓL, KIÜTÉSTÓL, ELHÁZÍTÓL ÉRTELMESEDEDTÓL ÉS AZ IDŐLEŐTTI MEGŐREGEDÉSTÓL.

AKI URODONAL-t szed, jól érzi magát

biái zsidók hivat a Zsidó Pártnak. Akik uacilálnak, azok az ó-királyságbeli zsidók. Nekik vannak nemzeti parasztpárti, vagy liberális „kapcsolataik”. Bár ha a fülke sötétjében ki-

Salamon király figyelmesen hallgatta, mit beszélték a pörösködő halászok, majd gondolkozás után így szólalt meg:

— Akár hosszába a két halat, akár keresztbe: egy sem jó. Ez csak annyit volna, mint az igazság-nak a fele, már pedig a fél igazság nem igazság. Meg kell állapítani, hogy melyik hal beszélt, az lesz a teljes értékű igazság.

— Az enyém beszélt — állította Ruben... de bíz az enyém beszélt — volt a Simon halász válasza.

— Azt majd én mondom meg, hogy kié volt — mosolygott rá Salamon király a két peresre. Nagy-szerű ötlete támadt, azért derült és mosolygott a király.

Ruben halászhoz fordult. — Nemde azt mondta a hal, hogy önként ment a hálódba, te Ruben?

— Igenis, hatalmas nagy uram. Azt mondta, hogy magától, önként ment.

— Te meg azt állítod, Simon halász, hogy a te halad volt, aki beszélt?

— Igenis, hatalmas király uram. Az én halam mondta, hogy önként ment.

— Nos — mosolygott a böles király — megtud-juk ám mindjárt, hogy melyiktek hala ment önként a kifeszített hálóba. Jöjjetek utánam le a tóhoz és mindegyitek hozza a maga halát.

S mikor lent voltak a tónál, a böles király meg-parancsolta a két halásznak: — Te is, Ruben Háje-mini, ereszd vissza a haladat a vízbe, te is, Simon Hágileádi, a mazadét.

Külső Szekretés és kiadóhivatal: Oradea, Strada Miron Pompiliu 8 Telefon: 440

„Népunkt” cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Table with subscription rates for different regions: Bellidón, Külföldön, Hungary, etc.

Naptár 500 Pénket: Tevet 13, december 17. Szombat: Tevet 14, december 18.

Heti szidra: ידן ידן Heti halfora: ידן ידן Szombat kezdete: üzlet bezárás 4.15 gyertyagyújtás 4.25 Istenszöveget kezdete 4.37 Szombat befejezése 5.30

Szavazzunk-e a román pártokra?

Ha akad még közöttünk, romániai zsidók között egy-egy tájékozatlan és naiv lélek, aki azt hiszi, hogy jobban védi meg saját, ez esetben rosszul fel fogott érdekeit, ha román pártok valamelyikére szavaz, akkor azoknak álljon itt alant emlékeztetőül, okulásul három nyilatkozatot, amelyet három román államférfi tett.

Az egyik: Franasovici belügyminiszter, aki tehat az autentikus liberális párt nézetét nyilvánítja nyilatkozatában.

A másik: Maniu Gyula, a nemzeti parasztpárt elnöke, akinek őszinteségéhez és megfontoltságához semmi kétség nem fér.

A harmadik: Goga Octavian, a megértő költőből ádáz zsidógyűlölővé lett politikus, aki azonban nyers őszinteségével felnyitja a hályogos zsidó szemeket is.

Ime a nyilatkozatok: FRANASOVICI BELÜGYMINISZTER: A ZSIDÓ LAKOSSÁG JOGOS KIVÁNSÁGA

A kormány jóindulatu semlegesség-gel tekinti a Zsidó Párt választói listáinak letételét és biztosítani kívánja a legteljesebb szabadságot a Zsidó Párt választói számára. is. A kormány megértéssel viseltetik a romániai zsidóság ama jogos kívánságával szemben, hogy ügyének képviselőire saját reprezentánsait küldje be a parlamentbe.

MANIU GYULA: AZ ADOTT HELYZETBEN NEM REFLEKTÁLOK A ZSIDÓ SZAVAZATOKRA

A multban nem egyszer haladtunk együtt a választásokon. Ezuttal a nemzeti parasztpárt vezetősége már eleve arra az álláspontra helyezkedett, hogy egyetlen párttal sem köt választási megállapítást, hanem kizárólag saját erejére támaszkodva veszi fel a harcot.

Az adott politikai helyzetben nem kérhetem a nemzeti parasztpárt számára a zsidó szavazatokat. Nem is reflektáltak a zsidó szavazatokra.

(Maniu Gyula fenti kijelentése a Zsidó Párt küldöttsége előtt hangzott el).

GOGA OKATVIAN: A ZSIDÓK MARADJANAK OTTHON, VAGY SZAVAZZANAK SAJÁT JELŐLT-ZEIKRE

Azt mondom a zsidóknak, hogy leg-alább ezen a választáson ne avatkozzanak be a mi dolgunkba. Románia most arra van bi-va, hogy verdiktet hozzon holnapi sorsa fölött. Zavaros időkben fokozott a nemzeti érzékenység és minden, ezen tisztázási foly-matba való idegen beszédünk lesz visszautá-sítva. Ezért azt mondom nekik: a zsidók ma-radjanak otthon, vagy állítsanak saját jelöl-listát és szavazzanak önmagukra. Akkor ta-lán megtudjuk a szavazatok megszámlálásá-ból, hogy hányan vannak. Nincs mit keres-nők ebben a családi veszekedésben és ha mégis beinték az orrukat, kiteszik magukat annak, ami minden idejennel megcsúsz, ha beavatkozik egy családi veszekedésbe. A ro-mán tömeg reflex magatartása velük szem-ben attól függ, hogyan fogják megérteni ezt a figyelmeztetést, amelyet erről a helyről ha-tározottan intézek hozzájuk.

Japánban is terjesztik az antiszemi-tizmust. A berlin-tokioi balsevitaellenes megállapodás első terméke, hogy Japánban, ahol igen kevés zsidó él, szintén utat talált a németországi antiszemitizmus propaganda. Ja-pán hivatalos körök és a sajtó versengenek a zsidóellenes politika terén. A „cionai böl-csek” jegyzőkönyveit is elvitték Japánba. A lapok a zsidóság terhére írják, hogy ők szit-tották fel a kínaiak harci kedvét a japánok ellen. A tokioi „Hochi” című lap Sanghaiból külön tudósítást küldött a „zsidó összees-kielésről”.

Az utolsó rádióvadás legkiemelke-dőbb eseménye a DURA-OPTIMA FÜTŐ-ELEMEK (szárzakkumulátor) bevezetése volt, amelyek telepek készületeknél nélkülözhetetlenné váltak. Teljesítményük óriási, normális terhelésnél egy évig is állandó fű-tőerővel szolgáltattak. Az elemeket nem kell sem tölteni, sem kezelni, a bekapcsolás-tól teljes kimerülésig állandó fűtőerővel szolgálnak. Minden szaküzletben kapha-tók. Technikai leírással rendelkezésre áll a DURA-MŰVEK R. T. Timisoara.

Jövő év februárjában Tel-Aviv sze-mélyszállító kikötő lesz. A napokban sir Ar-tur Wauchope ellátogatott Tel-Avivba és megnézte a kikötőmunkásokat. A zsidó kikötő-bizottság elnöke és az Anglo-Pales-tine Bank igazgatója üdvözölte a kormány-zót és kifejtette előtte a mostani teherzállí-tó kikötőnek személyszállító kikötővé való átalakításának szükségességét. Közölte a kormányzóval, hogy ebben az irányban már meg is kezdődtek a munkálatok és 1938 fe-bruárjában a megfelelő épületek és berende-zések elkészítése után Tel-Aviv zsidó kikötője turisták és bevándorlók befogadására is alkalmas lesz.

A vihart feltartóztatni nem lehet, mindent elsodor, ami ellenáll

A világhírű Gastro D. ledönti a határok, futótűzként terjed az öt világrészben. Azok a hatalmas eredmények, amit ezzel a gyógysszerrel elértek a gyomor-, bél-, vese-, epe- és májbajoknál, a legjobb bizonyítékai annak, hogy emberek, akik 10—15 éve szenvedtek, ma már teljesen munkaképes embe-rek lettek s naponta százával küldik hálás köszönő leveleiket.

Kapható gyógyszerárakban és drogé-riákban, vagy megrendelhető 135 lej utánvét-mellett Császár E. gyógyszerárában, Bucu-rești, Calea Victoriei 124.

Nyolc napos egészséges fiúgyerme-ket örökbe adnék. Érdeklődni: Grosz Abra-hám Satmar, Str. Micu Klein 6.

Eljegyzés. Simon Dezső Sighisoara és Lázár Rellus Suat, jegyesek. (M. k. é. h.)

Képeskönyv az „Örök Zsidórol”. A müncheni antiszemita kiállítás katalógusát egy képeskönyv helyettesíti, melyet dr Hans Diebow állított össze és Franz Ekar G. m. b. H. adott ki. A „zsidó barbárság” megtestesítői között — felvonul Moses Meldelsohn, Heine, Gustav Mahler, Bruno Walter, Max Lieberman, Albert Einstein, a két Zweig, Reinhardt. Külön cikk torzítja el a Rothschildok szerepét. Éjszakai mulatók, börtönök, politikai gyűlések és utcai jelenetek fényképein mutatják be a zsidóság lelkivilágát. Freud fényképe mellett egy elmebeteg er-kölcsmerénylő fényképe van elhelyezve. Dreyfus képe alatt pedig a magyarázó szö-veg az, hogy a zsidók mérhetetlen összeget adoztak kiszabadításáért. „Három heccszó” felirat alatt Einstein, La Guardia, Stephan Wise csoportképe látható.

Armenia... bodegátat áthelyeztem a Strada Azihul de Noaptea 12 sz. alá (Centru Regina mágoiti). Ugyanott egy elegáns, tiszta vendéglőt nyitot-tam. Olcsó árak, pontos kiszolgálás. Szíves pártfogását kéri J. GELBSTEIN, (volt Bo-dega Postei, Bucearesti.)

A zsidók helyzete Uruguayban. (Montevideo). Az utóbbi időben Uruguayban is antiszemita agitáció észlelhető, amelyet főleg a német nemzeti klubból észtenek, mely ott megalakult és nemzeti szocialisták állanak az élén. Az antiszemitizmus leküz-désére alakult liga külön gyűlést tartott, amelyen megtárgyalták, miképpen lehetne a nácsista és spanyol-fascista (falangista) zsidó-ellenes propagandát leküzdeni.

Jeruzsálemet egy három tagból álló bizottság vezeti. (Jeruzsálem). Megbízható helyről nyer értesülés szerint a kormány fel akarja oszlatni a jeruzsálemi városi taná-csot és helyébe egy hármas bizottságot ki-nevezni és azt megbízni az ügyek további vezetésével.

Advertisement for 'Masz Kahisztadrut' (Erdélyi Cionizmus Próbaköve) with text about the action and contact information.

Az ardeali zsidók találkozóhelye
BERKOVITSNÉ
 (Oradeáról)
orth. kóser étterme
 (a baia-marci rabbi hechsere)
BUCUREȘTI,
Sz. Lippczani 7.
 Telefon: 462-91
 Szoec hátmögött. Postavámmal szemben
 a városban eredő út mentén

— Antiszemita-e a faizmus? A belgiumi „Le soire” római tudósítója az olaszországi német barátság kimélyülését kapcsoltatva felveti a kérdést, hogy lehet-e az olasz zsidóság helyzetének megromlását tartani. A válasz az, hogy faji antiszemitizmusból nem kell tartani. A faizmus a latinizmus eszméjét hirdeti, melyet a régi Róma példájára kíván megvalósítani, de ez nem jelenti azt, hogy másokat a fejforma és hajszin alapján kiváncion elbírálni. A cikk felsorolja azokat az olasz zsidókat, akik az itáliai szellemi életben elélelő szerepet töltenek be. A római egyetemen tanít Prof. Caesare Vivanti, az olasz kereskedelmi jog megeremítője, a polgári jogot Prof. Polacco tanítja, aki a piemonti herceget tanította Lújojra, a törvényeségi orvostan előadója Prof. Salvatore Ottolenghi, a jogboleslet Prof. Giorgio del Vecchio. Az irodalom és történelem területén Prof. Alessandro d'Ancona, Monisliano, Frei, Fubini és Sabatiano Lopez tanárok működnek. Az olasz östörténet terén Alessandro de la Seta, az exakt tudományok terén Levi-Civitta és Volterra szenátor nevei említenek. Utóbbi kettő a pápai tudományos akadémiá tagja is.

— Heves végtagfájdalmakat, hágyadtságot, főfájást és kábultságot, mely nálam erősebb meghülésnél rendszeresen jelentkezik, évek óta állandó jó eredménnyel gyógyítja az azonnal alkalmazott Togat-tabletta.

— Zsidó Nobel-díjak. Arranézve, hogy egy faj magasabbrendű, vagy alacsonyabbrendű voltát megállapítsuk, tudományosan elismert mérték áll rendelkezésünkre: a Nobel-díjakról való kimutatás. A Nobel-díjak odaítélésénél köztudomás szerint minden illegitim befolyás ki van zárva. A tizenötmillió lelket számláló zsidóságának a következő Nobel-díj nyertesai vannak: Albert Michaelson, Gabriel Lippmann, Ascher Államminiszter, Paul Ehrlich, Fritz Haber, Alfred H. Fried, Jacques Loeb, Bohuslav Brauner, Robert Bárány, Richard Willstaedter és három olyan nyerte, aki zsidó anyának fia: Eli Meitshnikov, Paul Haysé és Anatole Franco. Ezzel szemben több mint ötvenmillió angol és negyvenmillió francia nemzetnek együttvéve nincs annyi Nobel-díj nyertese, mint egyedül a zsidóságának. Ehhez a díszes sorhoz tartozik még Albert Einstein, akiről lord Haldane a Kings Collegeban azt mondta, hogy a szellemvilágban nagyobb forradalmat csinált, mint Kopernikus, Galilei, sőt maga Newton, ugyszintén idetartozik Heinrich Rosenbusch heidelbergi tanár, aki a londoni geológiai társaság legnagyobb díját, a Wollaston-Medaillet kapta.

Látogassa meg szőnyegkiállításunkat
 új helyiségünkben
Str. Ep. Ciorogariu 4.
 Szébbnél szébb perzsaszőnyegek, bel- és külföldi fonalak. — Szőnyeg javítások. — Allandó tanfolyam
„ORIENT”
 Schulhof Emilné, Oradea, Strada Ep. Ciorogariu No. 4. Telefon 1004.

— A francia protestáns egyház elnöke megbélyegzi az antiszemita mozgalmat. (Páris). A kelet- és közép-európai zsidók jogairt küzdő bizottság értekezletet tartott Párisban Dorman szenátor elnöke alatt. Ezen az értekezleten felszólalt Brissaud Desmillet tábornok is, aki többek között a következőket mondta: — A zsidók nagy mezőgazdasági teljesítményt mutattak fel Palesztinában. A palesztinai zsidó bevándorlás lehetőségei azonban korlátozottak ma. Ezért azt ajánlom, hogy nyissák meg Franciaország és a francia kolóniák, különösképpen Madagaszkár kapuit a zsidó földmunkások bevándorlására. Ugyanezen a gyűlésen dr Bresner, a francia protestáns egyház elnöke éles szavakkal bélyegzte meg a németországi, lengyelországi és romániai zsidóüldözéseket. A kereszténység — mondta — sohasem felejteti el, hogy köszönettel tartozik a zsidóságának.

— Mértéklik a palesztinai rendőrkutyákat. (Jeruzsálem.) Az utóbbi időben számos támadás történt arab részről a rendőrkutyák és azok angol ápolói ellen. Nagyon értékes, Délairrákából hozott kutyákról van szó, amelyek segítségével Palesztina különböző területein számos terrorakcióit leplezték le. Egyik kutya nemrégén negyven kilométeren keresztül ilésen terrorista nyomát és akkor kimulti, meri közben megmérgezték. A palesztinai kormány megerősítette az őrségeket, ahol a kutyákat őrzik.

— Montefiore beszéde Halifax lord németországi utasításával kapcsolatban. (London). Az Anglo Jewish Association és a Joint Foreign Committee elnöke: Leonard G. Montefiore a Board of Deputies of Britis Jews legutóbbi ülésén beszédet tartott, amelyben többek között a következőket mondta: Mindannyian reméljük, hogy Halifax lord németországi látogatása sokban elősegíti a világéket. Ezt főleg a zsidóság kívánja, mert a legutóbbi nagy háboru utóhatása az a sok gyűlölet és szenvedés, amely a zsidóságának osztályrészt jutott. A béke megóvása szempontjából rendkívül fontos Anglia katonai felkészültsége. Ezért nekünk zsidóknak is érdekünk, hogy Anglia erős legyen. Most, amikor sok államban alacsonyrendűnek tartják a zsidót, ki kell hangszorozzuk, hogy a British Empire-ben minden ember egyforma, faji nemzetiségi, vagy vallásikülönbség nélkül. Lord Halifax berlini utja alkalmából, a vadászati kiállításra a népek békéjét propagálta. Nemrégiben megnyitott Németországban egy másik kiállítás is. Ezt a müncheni kiállítást is meg kellett volna nézze Halifax, ahol olyan férfiak neveit találta volna kifügnyolva, meggyalázva, akiket az egész világ tisztel. A Németországból kiindult zsidóellenes propaganda számos országban súlyossá tette a zsidóság helyzetét. Semmiesetre sem lehet bizonyos országok zsidóellenes megnyilvánulásait, mint az illető országok belügyét tekinteni, mert ezek általában világerdeklódésre tarthatnak számot.

— Az új átjáró a Siralom falához. (Jeruzsálem). Sir Artur Wauchope főkörmányzó december 2-án meglátogatta a Siralom falát. Hírek szerint megtiltják rövidesen a zsidóságának, hogy a Szent falat a régi tradicionális uton keressék fel, az arab negyeden keresztül, közbiztonsági okok miatt és az elmúlt évben épített, ugynevezett Cion-kapun keresztül közelítsék meg.

— Tel-Aviv új vásárcsarnokot kap. (Tel-Aviv). A város vezetősége elhatározta, hogy egy új vásárcsarnokot építtet, amelyre 40.000 fontot irányoz elő. Elhatározták ezenkívül, hogy az iskolai ifjúság ezentul uniformisban fog járni, amelynek anyagát beföldön gyártott szövétből fogják elkészíteni.

AZ ÚJ
Dr. LENGYEL
 SZANATORIUM
 Ciuj-Kolozsvár, Str. Gojdu 3 A)
 Románia legmodernebb gyógyintézete, nagy parktól körülveve a város centrumában. Minden szobája terraszra nyílik, 500 m² telőterülete van, ahol egész nap és az év bármelyik szakában nap- és légfürdőt lehet venni. Modernül berendezett műtőterem és szülőszoba. Minden szobában hűdés és meleg folyóvíz. Vigyógyintézet. Belsőfürdő, amely krónikus belbántalmak, székrekedések, epe- és veseköveknl kiilno eredményeket ad. Electrotherapia: ultra rövidhullám és minden más villanykezelések. Modern Röntgen-berendezés. Laboratóriumok. A tetőtérassz mirigyes gyerekek kezelésére igen alkalmas és Romániában páratlan. Fogyó- és hízkurák. Diétás konyha. Fertőző betegnek kívül minden beteget felvesz. Üdülő- és lábadozó betegnek is igen alkalmas. Mérsékelt díjazás. Szabad orvos-választás. Az intézetnek ritualis konyhája is van.

x BUCUREȘTIBEN ha jól és olcsón akar ékezni, keresse fel Herschkovits Samu orth. kóser panzióját, Calea Rihovei 24 sz. alatt (Tribunal mellett).

— AZ ÚJ PALESZTINAI FŐKORMÁNYZÓ. Tanganyika főkörmányzója és főparancsnoka, Sir Harold Alfréd Michel lett Wauchope főkörmányzó utóda, a palesztinai kormányzó székben. Sir Harold most 54 éves, 1905-ben lépett szolgálatba Szudánban, 1917-ben Darfur alkormányzója lett, 1919-ben helyettes államtitkár, 1926-ban szudáni alkormányzó. Ugyanebben az évben szudáni főkörmányzó volt, majd 1934-ben Tanganyika főkörmányzóává nevezték ki. 1935-ben a brit kormányt képviselte a genfi állandó mandátumbizottságnál, Sir Harold a benszült-kérdésnek specialista, különösen az arab kérdésnek igen jó ismerője, amelyről számos tanulmányt írt. Sir Artur Wauchope februárban hagyja el a lalást. (Az új főkörmányzó kinevezése lehet, hogy szubjektív megállapításunk ez, de egy tekintetben mindenesetre elgondokoztató. Nem tudhatjuk, hogy Sir Harold milyen kaliberű ember, de az kétségtelen, hogy Tanganyika utas — Palesztina, egy kicsit — hogy úgy mondjuk — megalázó Palesztina szempontjából. Elvégre egy néger gyarmat után egy kulturállam. Vajon nem-e fogja összevetészeni a zsidókat a negerekkel? Ki tudja, milyen korbácsos, terroruralomhoz szokott az új főkörmányzó? Megalázó lehet ez a kinevezés a zsidókra, de még az arabokra is. De lehet, hogy tévedünk és talán különösen keménykezi embert akartak az éle-re, amit Sir Harold Mac Michaleban megtalál. A szerk. megjegyzése).

— FÜZŐ ES MELLTARTÓ legújabb modellekben ROSENZWEIG R. leányánál, JUST-nénál szerzefelték be. Oradea, str. Ciorogariu 11. Főpostával szemben.

— Arnold Zweig: „Vihar Palesztina felett” c. új regénye a könyvpiac szenzációja.

Budapestre utazók figyelmébe!
 Orth. kóser panzió Budapest központjában, Andrassy-ut 43. szám. Modern kényelemmel berendezett ragyogó tiszta szobák folyóvízzel. Kívánatra diétás konyha. Bővebb felvilágosítással szolgól a tulajdonos:
Friedman Józsefné
 Kármel-panzió (Andrassy-ut 43)
 Telefon: 12-89-67.
 gyav Oradeán: özv. STRASSER IGNAZINÉ
 Strada Nicolae Iorga 17. szán alatt.

Tragikus vég...

MOLCHO SLOMOT
 elégették máglyán V. Károly német császár pribékjei,
REUBENI DÁVID
 a börtönben pusztult el

Molcho utolsó szava: elérte nagy vágyát, meri mint mártír kerül az Ur színe elő. — Ma sem tudni: Reubeni századának legnagyobb zsidó kalandora volt-e, vagy lelkes airikai királyi, aki a zsidóságot megakarta menteni.

Miközben Molcho vándorolagott, Reubeni pedig Velencében tartózkodott, a Rómába menekült marannosok keserves panaszokkal járultak Kelemen pápa elé. Bizonyítani igyekeztek, hogy azt a bullát, amelynek alapján a portugál király megkezdte újra az inkvizíciót, a portugál király furfanggal csalta ki a papától. A pápa belátta ezt és azon gondolkodott, hogy miképen lehetne ezt a bullát hatályon kívül helyezni, annál is inkább, mert tudta, hogy V. Károlynak, esküdt ellenségének sürgésére létesítették Portugáliában az inkvizíciót.

MOLCHO ÉS REUBENI TOVÁBB FOLYTATJÁK AKCIÓJUKAT

Velence nemes zenatása intelmet küldött Molcho Solomo-nak meg Dávid Reubeni-nek, hogy hagyják el Velencét, mire ók reudkivül merész és kalandos tervet eszeltek ki. Elmennek Regensburgba, ahol épen akkor tartották a birodalmi gyűléseket. Ki tudja, mi volt tervük. Legvalószínűbb az, hogy rá akarták bírni V. Károlyt, hogy a spanyol és portugál marannosok segítségével és az állítólagos zsidó király segítségével indítson háborút a Szentföldet bitorló törökök ellen. Elhatározásukat tett követte és elmentek Regensburgba, a császár tartózkodási helyére. Lobogóval indultak el, amelybe beleesték a makkabusok jelmondatát.

Itt találkoztak Roszheimi Joselinnel, aki fíradhatatlanul azon dolgozott, hogy Károly császár udvarában elhárítsa a veszedelmeket a zsidók feje felől. Joselin a zsidók ruháját viselte, meg a sárgafoltot és hajlongások között igyekezett nyhíteni a zsidók helyzetén. Ezzel szemben Molcho nyugati viseletben járt, több vilányjelvet is beszélt, viszont Joselin csak németül tudott és azt is elzászi dialektusban.

A NÉMET ZSIDOK HELYZETE A XVI-K SZÁZADBAN

Vad parasztháboru dult akkoriban, a földesurak elnyomták a jobbágyokat, a cehéhek nem tartozó munkásokat és zsidókat. A nemesek azzal vádolták a zsidókat, hogy pénzzel támogatják és igaztják a parasztságot, viszont a parasztság a nemesek társait látta bennük. Mindenki ellenük fogott össze — akárcsak a mostani Németországban.

Baltazár Hubmayer, a fanatikus pap azt ajánlotta, hogy üzzék ki őket Regensburgból. Ő szerkesztette a schwartzwaldi paraszttábor 12 pontját, amely a parasztok követelését tartalmazta. A rajnai megyék parasztsjai is követelték, hogy zsidó ne lakhasson ott, de még át se utazlasson. Sok helyen tetleg is bántalmazták őket. Csak Joselin tudott

valamit enyhíteni sorsukon. Felkereste a vezéreket, Hans von Matten-t, Erasmus Gerbert, Roszheimi Georget, mindazokat, akik annak idején a roshheimi kolostor mellett táboroztak. Megnyerte őket annak, hogy Elzászban zaklatás nélkül élhetnek zsidók. Az elzászi vezérek heroldokat küldöttek szét az országban, akik kihirdették, hogy ne bántalmazzák a zsidókat. Fíradhatatlan buzgósággal sikerült a roshheimi zsidókat is megmenteni a kiráblástól. Igaz, hogy a parasztok akarták megtámadni Roszheimot, akkor a polgármestert elkísérte táborukba és rábeszélésével, pénzzel sikerült őket eltéríteni attól, hogy megtámadják és kirabolják a várost. Akkoriban a törökök már elárasztották csapataikkal az egész Balkánt és Bécs alatt táboroztak. A zsidókat üldözték mindazokon a helyeken, ahol közvetve azt hitték, hogy okai a nyomornak, amit a török dúlás Európaszerte okozott. Károly császár és fivére, Ferdinánd király elhatározták, hogy Németországból, Csehországból és Magyarországról kiüldözik a zsidókat. Ekkor Josefín fíradhatatlanul azon dolgozott, hogy meggyőzze őket a vádak igazságtalanságáról, megjelent az augsburgi birodalmi gyűlés előtt is és sikerült neki a rettenetes sorsot elhárítani a zsidók százezreinek feje felől.

MOLCHO ÉS JOSELIN TALÁLKOZÁSA

Molcho akkor találkozott Joselinnel, amikor újabb zsidóellenes tervet megküldése végett visszatért Regensburgba, amely birodalmi gyűlést a protestánsok smalkaldeni szövetségének szétugratása végett 1552-ben összehívták. Joselin és Molcho nem tudták egymást megérteni. Joselin írt a marannus apostolnak és lelkére beszélt, hogy ne ingerlje a császárt, mert rajongása nemcsak neki magának, hanem a zsidóságának is árt. Hiába intette Molcho: az sietve eladott, nehogy részességgel vádolják.

Joselin jól érezte előre az eseményeket. Károly császár Molcho-t és Reubeni-t elfogatta, láncra verette és Mantuába vitette őket. Zászlójuk Regensburgba maradt. Mantuában inkvizítorikus bíróság elé kerültek és Molcho-t, mint hitlen eretneket, tüzhálálra ítélték.

MOLCHO KIVÉGZÉSE

A császár mantuai tartózkodását ünnepekkal, vadászatokkal és mulatságokkal ünnepelte. Közben máglyát raktak a lissaboni marannusnak: Diego Piresnek, akit most már Solomo Molchonak neveztek. A szerencsétlen rajongónak száját felpec-

10 kg. súly
 Milyen megváltás, ha etől megszabadul. És mégis kövérek hordják magukkal ezt és még nagyobb súlyt zsíradékban egész életükön keresztül! Megszabadulás és megváltás a Dr Ernst Richter léle
reggeli gyógy-növény teája
 állal. A természet gyógy-növényéből készült tea gondoskodik a karcsu alakról.

Kellék, meri nem akarták, hogy amikor a vesztőhelyre viszik, megszólalhasson a néphez és amilyen ékesszólása volt, féltek, hogy befolyásolja a népet és megöltözik a hangulat ellene.
 Amikor a hőhérok nekikeszültek, hogy vére-hajtsák az ítéletet, jött a király küldönce: szabadulástek a száját és megkordozték, hogy megbánta-e a tetteit és visszatér-e az anyaszentegyházba? Ha megteszi, a császár megkegyelmez neki. Molcho, aki régen várta a mártírhált, azt válaszolta, hogy neki csak egy kívánsága van: hogy mint mártír vo-nulhasson az Ur elé. Csak egy dolog sikerült érez-lekiismeretfurdalást, hogy nem előbb tért vissza a zsidóságához. 1552-öt írtak, december havában, — tehát mostan épen 405 esztendője — hogy meghalt a máglyán, az akkori kor egyik legérdekesebb zsidó rejonója.

MI TÖRTÉNT REUBENIVEL?

Reubeni Dávid még a mártírok glóriáját sem nyerte el. Zsidó volt és így még az inkvizítorikus bíróság sem ítéltette el. De a spanyol marannusok közül, akikkel érintkezett, többeket halálra ítélték és máglyán éltették. Molcho hírneve még halála után is terjedt, rajongták és kérték és Karo Josef, aki nagyon nagy hírnévre tett szert, olyan vértanuhalált akart volna, mint amit Molcho szenvedett. Azt hitték, különösen az olasz kabbalisták, hogy Molcho nem halt meg, de ha valóban eldgették, akkor jön már a messiási idő és ezért a haláltéri az Ur bosszút áll.

Reubeni a császár fogságában maradt. Elindult, hogy meghódítsa a világot és egy német börtönben szenvedte élete végéig.

Ki volt Reubeni? Az kétségtelen, hogy büszkén vallotta zsidóságát féltvelegon keresztül akkor, amikor a zsidók hétrét görnyedve tudták csak léteket úgy-ahogy hitosítani. A pápa kedvence volt, meg a portugál király is, aki gályákat akart adni neki és harcosokat, hogy egy zsidó háborút kezdhessen a törökök ellen. Palesztina felszabadítása végett. Rejtély még ma is, hogy ki volt Dávid Reubeni. Pszichológiai rejtély s nem tudni, hogy mi üzte és hatította ezt az embert, hogy a papához menjen, meg uralkodókkal tárgyaljon. Azt állították sokan, történetírók, korabeliek és későbbiek, hogy Reubeni csaló volt és kalandor.

Ha azonban oknyomezőlag kutatjuk, akkor egybevetve az akkori idők történelemíróival, el kell ismerjük, hogy valami alapja volt az ő elmondásának, ami a fekete királyságra és hadseregre vonatkozott. Így például Barnus portugál történetíró, aki a XVI században élt, azt írja, hogy volt annak idején egy önálló zsidó király Abessziniában, Ribopadis Vartemura 1523-ban meghalt, hogy egy fogoly abessziniái zsidótól megtudta, hogy sok ezer zsidó harcos élt ott. Így valószínűleg volt alapja Reubeni vallomásának. Érdekes, zavaros, véres kor volt ez, s három zsidó férfiut termelt ki a kor, David Reubeni, Solomo Molcho-t és Roszheimi Joselinet. Keseres kor volt ez — de vajjon ma nem hasonló korban élünk-e?

Az ardeali zsidóság legkedveltebb találkozó helye Bucureștiben
KATZ orth. kóser restaurant
 București, str. Carol 32, I. emelet

IRON TRIUMPH
 Modell 1938.
 Legjobb minőség, Bizonyítéka, hogy Cseh-szlovákia-ban két hónap alatt 1888 mint 6000 Triumph készüléket adtak el.
 Ára 3880,- lei
 Minden szaküzletben kapható.
IRON TRIUMPH **IRON** **IRON-REX I.**
 60 állomásvétel. 3 hullámkör 18-2000 m. Természethű leadás. Nagy hangerő. Superok királyja. - Kényelmes kezelés. Világvétele!

PALESZTINA

„A Zsidó Állam lesz az új világcsoda”

Ormsby Gore angol gyarmattügyi miniszterrel már régen azt mondják, hogy erősen szimpatizál a zsidóság palesztinai célkitűzéseivel. Nem élünk olyan közel hozzá és az angol politikai közélethez, hogy erre bizonyos válaszolhassunk. A látszat sokszor azt mutatja, hogy nagyon „objektív” akar lenni és a nagy párbajban, amely a zsidók és az arabok között folyik, „bíró” akar lenni. De van eset, amikor úgy látszik, nyíltan bevallja, hogy velünk zsidókkal szimpatizál.

A napokban hatalmas beszédet tartott az alsóházban egy palesztinai vita folyamán. De nem csupán ekkor hangzotta nyíltan szimpátiáját, hanem a nyáron tartott népszövetségi gyűlésen is, amelyet az államadó mandátumbizottság tartott. Most jelent meg nyomtatásban erről a gyűlésről a beszámoló, amelyben többek között a következőket mondja:

— „Mi angolok a zsidóknak köszönhetjük Dzsaraelt. Hogy milyen nagy volt az értéke ennek a férfinak a világ fejlődésére, az mindnyájunk előtt ismeretes. A zsidók adták nekünk Indiában is a nagy államirafiai mintaképet és mi angolok hálásak vagyunk azokért az értékes szolgálatokért, amiket a zsidók kitűnő államirafiai képességei tettek Angliának. Egy percig sem kételkedem az ügy sikerében és ezért a leghatározottabban állítom: a Zsidó Állam lesz az új világcsoda! Egyike, sőt tal a fogja szárnyalni azokat. Vétáris erői példaképpé fognak szolgálni az egész világnak.”

Méj legutóbb az alsóházban Ormsby Gore a következőket mondta:

„A zsidók magatartását nem a birtokukban levő fegyverek száma, hanem a hitük diktálja. Ehhez járul még hősies magatartásuk, lelkierejük és a nemzetvédelemre való felkészültségük. Ezek együttesége még a fegyvereknél is fontosabbak. Ne felejtsek el, mit jelent Palesztina a zsidók számára: életük legfontosabb ütőerőit, amikről népi lélek függ, annak ellenére, hogy ma szétszórtvá ének különböző népek között, különböző országokban. Azt is tudniuk kell, hogy mit hoznak magukkal a zsidók, akik Erec Jisraélbe visszatérnek. Két szempontra akarok rámutatni. Az a zsidó, aki Palesztinába visszatért, lelke mélyén érzi, hogy végső fokon elérte azt, amire egész életében vágyódott: megszabadult a galuth ezer és egy csapásától. Aki tehát megtámadja ezt a biztonságos révet, amelyikbe a zsidó nyomorúság viharos tengerén, sok nemzedéken át való hányattatása után belutott, az ellen olyan hősiesseggel veszi fel a harcot, amilyenre nincsen példa egyetlen más népnél, vagy nemzetnél sem. Nem a fegyver a legfontosabb a zsidóknál. Az én meggyőződésem az, hogy a zsidó tiszták és tábornokok három hónapos kiképzés után a tudásnak olyan fokát fogják elérni, amikhez más nemzetbeli katonáknak három év sem lenne elegendő. Ami pedig a zsidók katonai morálját illeti, emiatt nem kell aggodnunk. A zsidó hadseregnek csak egyetlen célja lesz minden időben: a védelem, sohasem a támadás. Es ha lesz a világnak még egy ilyen erkölcsiségűl áthatott hadserege, akkor a zsidó hadsereg lesz a leghüségesebb és legigazabb bajtársa.”

— „A jövőendő Zsidó Állam áldásos lesz a szomszédai számára. A következő lesz a helyzet: Törökország és Egyiptom között hat

állam lesz a Földközi tenger partján: Irak, Szíria, Libanon-Alexandrette, a zsidó állam és az arab állam. Ezek között a zsidók fogják a vezető szerepet vinni. Ez nem kétséges. A többi öt ország mindegyike zsidó tanácsadókat és megbízottakat fog keresni. Ma még ellene lehetnek egy zsidó államnak, sőt a zsidók bevérdorlásának is. Mihelyt azonban fiktum lesz a Zsidó Állam, ők is értékelni tudják majd a zsidók államirafiai képességeit és azt az európai ritmust, amit ők vittek be a sivatagba. Meg vagyok győződve róla, hogy valóságilag fel fogják őket kérni arra, hogy érdekeiket az európai nagyvárosokban képviseljék és baráti kapcsolatot teremtsenek közöttük és az európai pénzügyi világ között. Számomra kezdetől fogva a zsidók államirafiai képessége volt a legfontosabb. Ezért vagyok én a Zsidó Állam mielőbbi megalakításának híve.”

— Tíz Tulkarembe. A tulkaremi városi rakktárban december első napjaiban tűz ütött ki, amelyet arab terroristaik gyújtottak. Öt ember meghalt, másik öt ember, köztük három rendőr, súlyosan megsebesült. A tettesek nyomozása folyamatban van. — Angol katonacsapatok vezetői jelentik, hogy az átkutatott arab falvak lakossága körében nem találnak fegyverfogó arab férfiakat, mert ezek nagyrésze elment a terrorbandákkal, amelyek a hegyek között tanyáznak. Ezeknek köszönhető, hogy nem lehet egykönnyen likvidálni a folytonos terrorcselekményeket.

— Idegen hatalom intrikái. Az „El al Islamia” jelenti Amanból, hogy az Emir Abdullah elleni komplotba kompromittált személyek kinyomozásakor kiderült, hogy egy idegen hatalomtól 700 font támogatást kaptak.

— Nány váltót óvatoltak Palesztinában? (Tel-Aviv). Palesztinai lapok szerint a négy legnagyobb városban a múlt esztendőben 10.111 váltót óvatoltak meg, míg az előző évben 7264-et. Ebben az évben nem lesz több az óvatolt váltók száma, mint volt 1935-ben. Végeredményben megállapítható, hogy az elmúlt évi nagy terror-hullám nem volt e téren súlyos kihatással mert a kereskedelmi élet nagyjából elég normális maradt, amit legjobban jellemez az a tény, hogy ebben az évben nem lesz több váltóóvás, mint volt két esztendővel ezelőtt.

TRETORN

Sárcipő
Hócipő
Világírő

Reichard

cipőárúházbán kapható

Nagy újjáépítési programot dolgozott ki az oradeai hitközség vezetése

Nem csupán az emberi szervezet kopik és romlik, hanem a kö- és tégláépületek is kívannak téve az idők mulásának és a fokozottabb igények, meg adott esetben az igénybevevő közönség szaporodása is lényegesen befolyásolja a teendőket. Ennek szükségességét átérzte a nagyváradi hitközség vezetése és ezért nagyszabású renovációs tervet dolgozott ki, amelyhez azonban a jóakaraton kívül még egy igen fontos kellék hiányzik: ez az a megfelelő fedezet.

Kétségtelen, hogy a zsidó vallási intézmények világszerte csak a legnagyobb erőfeszítéssel tudják fenntartani magukat, hátha még újabb investációk vannak szükségessége. Ha van valami, ami vigasztaló ebben a helyzetben, az a hagyományos és egyszerű bevált áldozatkészég, amelyre mindenkor biztosan és nyugodtan számíthat egy-egy zsidó közület vezetősége.

Mindenkélt egy intézménye a váradi orth. hitközségnek nagyon sürgőssé teszi a céltudatos és tetterős újjáépítési munkát. A legelső és legfontosabb teendő a rituális fürdő teljes és alapos átépítése. Minden zsidó vallási intézmény legfőbb és legfontosabb kritériuma a rituális fürdő, amely megfeleltethető egy emberöltővel ezelőtti higiénikus követelményeknek, de a mai igényesebb világban csak egy modern berendezésű, tiszta és nagytöltő fürdő fedezheti e nagy zsidó városnak ebbéli életbevágóan fontos szükségletét. De fentiekül függetlenül is, ma összehasonlíthatatlanul több ember veszi igénybe a fürdőt, mint annak építése idején és mindezek egybevetelével úgy érzi a hitközség vezetősége, hogy nincsen sürgőssége és magasabb feladat, minthogy ennek újjáépítését mielőbb megkezdje. A közelmúlt években a kolozsvári zsidóság több millió lei költséggel épített rituális fürdőt, míg az aradi orthodox hitközség a napokban adta át rendeltetésének rituális fürdőt. Nagy hozzuk példának a budapesti orth. hitközségét, amely néhány évvel ezelőtt százezer arany dollárt, vagyis huszmillió lei költött rituális fürdő építésére.

A rituális fürdő újjáépítésén kívül fontos feladata a hitközségnek, hogy megvalósítsa a nagyon elhanyagolt állapotban levő Calea Victoriei levő templom, tanház és rabbi-lak alapos renovációját. A Fuchs Mór-uccán levő gimnázium és elemi iskolák épületének renoválása, valamint az Alexandri-uccán levő vágház és lakóház teljes átépítése. Ertesülésünk szerint a nagyszabású program keretszűlvele érdekében a hitközség vezetősége investíciós rátadót akar kivetni az 1938-as évre s esetleg a további évekre is, amíg a nagy horderejű program meg nem valósul. Szó van arról is, hogy a váltótási díjak emelése helyett a hitközség a váltótással kapcsolatosan bolettakat bocsájt ki, amelyek a hitközségi adófizetésre lesznek felhasználhatók. Ez az intézkedés azokra a tudokra vonatkozik, akik ki akarnak bujni az adófizetési kötelezettség alól.

Kétségtelen, hogy leghelyesebb volna, amint az régebben volt, hogy egy ilyen nagy beruházásra a hitközség egy amortizációs kölcsönt vegyen fel, azonban most nem ismerik az amortizációs kölcsönöket és még hozzá a hitellet keretei nem olyanok, hogy a hitközség bármilyen kölcsönt felvehetne jelen körülmények között. Ezért csak a tagok áldozatkészégéhez kell appellálnon a hitközség és aki ismeri a váradi orthodox zsidóság hallatlan áldozatkészégét, bizonyosra veheti, hogy a vezetőség terve sikerülni fog és rövid idő múlva átadják majd rendeltetésének az új, modern és mai igényeknek megfelelő rituális fürdőt és a többi építési programot is megvalósítják, hogy a hitközség épületei és intézményei megújhódva nézzenek az új és nehéz idők elé.

közélet

— A SZAMOSMEGYEI ZSIDÓ PÁRT Désén tartotta meg tisztújító és reorganizáló nagygyűlését, amelyen egyhangulag a következő vezetőséget választották meg: Albert Lázár, Abraham Géza, dr. Apfel Bertalan, Adelman Nándor, Bretler Dávid, Bindiger Avram, Bernád Samu, Dávidovits Mendel, Bernád Dezső, Dux Vilmos, Fülöp Sándor, Fülöp Mór, Friedman Mór, ing. Friedmann Miklós, dr. Gardos Adalbert, Hirsch Dávid, Hochstadt Béla, Hirsch Samu, Jeremias Zoltán győgszerész, Klein Albert, Klein Armand, dr. Lebovits Mór, Nőé Nichia, dr. Rosenberg József, Rosenberg József, Rosenzweig M. Arje, Rosenthal Ignátz, Schönblum Eugen, Schönberger Nándor, dr. Schwimmer Zsigmond, Singer Jakob, Singer Zoltán jun., dr. Weinberger Manó, Ing. Weisz Miklós, Wolf Adolf, Weinberger Ernő, Rettegről: Mátyas Adolf, Hersch Mózes, Adler Samu, Edelheit Mózes, Löwinger Ernő, Garbó, dr. Schwimer Anton, Wexler Mátyas, Strobl József, 12-66 bizottság: Albert Lázár, Adelman Nándor, Bernád Dezső, Fülöp Sándor, Friedman Mór, Jeremias Zoltán, dr. Lebovits Mór, Nőé Nándor, Rosenthal Ignátz, Singer Zoltán jun., dr. Weinberger Manó, Weinberger Ernő, 5-68 végehatárbizottság: Bernád Dezső, Friedman Mór, dr. Lebovits Mór, Singer Zoltán jun., Weinberger Ernő.

— ZSIDÓ PÁRT ALBAMEGYEI TAGOZATA Gyulafehérváron tartotta meg tisztújító nagygyűlését. Fuchs Nándor hitközségi elnök nyitotta meg a választói nagygyűlést, majd dr. Bleicher Alfréd a Zsidó Párt programját ismerte. A jelölőbizottság újravezetése alapján a következő vezetőséget választotta meg: Elmétz dr. Ullricher Alfréd, Izsáki tanács: Fuchs Nándor, dr. Glück Fülöp, Gál Miklós, Löwe Béla, Lobstein Izidor, Nánthán Lázár, Schlesinger Samu, Vidéki tized: Ocsa Mures; dr. Spielmann Jenő, Stembérg Izidor, Anud: Benyovits Mór, Fenichel Endre; Teisz: dr. József Nándor, Abraham Izidor, Munkabizottság: Abraham Lajos, Abraham Dezső, Berkó Dezső, Fogel Ferenc, Freimann Mihály, Friedman Mór, Friedrich Manó, Grossmann Izidor, Grünberger Miklós, dr. Halász László, Herskovits Max, Holländer Zoltán, dr. Izrael Lipót, Klein Lipót, Kohn Jenő, Lés Lajos, Lobstein Rezső, dr. Mandl Pál, Meisner József, Mózes Hiermann, Nánthán Béla, Nussbaum Mór, Rosenberg Jenő, Rosenthal Ákos, Rosenthal Mór, Sámuel Lajos, Singer Armin, Steinher Mór. Dr. Halász László ezután a választások technikai előkészületeiről beszélt, majd pedig dr. Bleicher Alfréd zárószóval a választói közgyűlés véget ért.

— A DÉVAI Zs. N. Sz. HELYISOPORTJA a Chanuka alkalmából nagyszerű műsoros előadást rendezett. Dr. Schächter László kulturálisági elnök tartotta az ünnepi beszédet. A műsorban szerepeltek: Izsák Armin, Stern Emil, Marmor Ija, Bergfeld Simon, Mahler László, Löwinger Lajos, Rapaport Jánosné, Rosenberg István, dr. Laufer Ernő, Kaszner Miklósné. Itt említjük meg, hogy szombat este dr. Mózes László és dr. Halász László részvételével vitaest volt a Zsidó Otthonban.

— A MAROSVÁSÁRHELYI zsidó hitközség legutóbbi nagygyűlésén új vezetőséget választott meg. Az összes helyi zsidó egyesületek közbenjárásával megalakított képviselőtestületi lista élén, mint a zsidó hitközség új elnökét, ezáltal ismételtén Sennensieb Béla fatermelt választották meg, aki már hosszú évek óta vezet a város közmegegyezésére a zsidó hitközség ügyeit. Sennensieb Béla egyetlen igybulozósága és rátermettsége révén a marosvásárhelyi zsidó hitközség olyan kedvező helyzetbe jutott, amely ma ritka Erdély zsidó társadalmában. A marosvásárhelyi zsidó hitközség új képviselőtestületi tagjai az egyhanguan megválasztott lista alapján a következők: dr. Berner Mór, Braun Izor, Better Vilmos, dr. Czitrin Béla, dr. Czitrin Lázár, Darvasi Mór, Deutsch Béla, Elcker József, dr. Engelberg Dezső, dr. Erdély Emil, dr. Farkas Robert, Farkas Samu, Fekete Mihály, Fischer Manó, Fritsch József, Füst Lajos, Gál István, Godt Adolf,

Fritsch József, Füst Lajos, Gál István, Godt Adolf, Goldschlag Osias, Grünwald Károly, Hamlet Jenő, Hartung Béla, Helmer József, dr. Heilper Emil, Hirsch Albert, dr. Hirsch Gusztáv, Hoch Lajos, Hochteil Manó, dr. Horváth Simon, Izsák Elemér, Izsák Izidor, József Emil, dr. Kertész Andor, Kisselstein Mór, Kohn Márton, László Jakab, Lederer Dezső, dr. Löte Lajos, dr. Löwenstein Lajos, Markovits Dávid, Mestitz Henrik, Mittelmann Armin, Nagy Dezső, Német Ákos, Nussbaum Adolf, Reissfeld Miklós, Réder Ferenc, Révész Ernő, Révész Zsigmond, Riener Károly, Robisek Vilmos, Rosenfeld József, dr. Rothmann Mór, Sennensieb Béla, Sennensieb Jenő, Seidler Izso, Simon Márton, Stein Armin, Stern Antal, Schaeffer Miksa, Schaeffer Salo, Schwartz Dezső, Thanyi Dezső, Tramb Mór, Vass Albert, Vámos Sándor, Wegner Kálmán. A marosvásárhelyi zsidó hitközség új vezetősége, amely a legserenesebb módon egyesíti magában a város zsidó intézményeinek delegátusait, bizonyára elődjei szellemében fogja vezetni a hitközség ügyeit.

— A CLUJI IZR. HITKÖZSÉG KULTURHAZ-TERVÁLYAZATÁNAK EREDMÉNYE. A cluj-i IZR. Hitközség kulturház-bizottsága f. évi június 22-én tervpályázatot hirdetett a létesítendő kulturház terveire, melyre a kiírtózt határidő 7 (hét) pályaterv érkezett be. A mászaki szakbizottság f. évi november hó 22-én hozta meg döntését a tervpályázatok feletti és azt a javaslatot terjesztették a kulturház-bizottság elé, hogy tekintve, hogy a pályázati programot egy pályaterv sem oldotta meg hiánytalanul, a kiírtózt két pályadíj egyösszesség és egyenlő arányban a két relative legjobb pályaterv között osztassék ki. Ezen két pályaterv a „Beth Tarbuti” és „Arány” jelöléssel van ellátva. A műszaki szakbizottság díscérel megemlékezett meg a „Pénc” és a „Haderech” jelölésű pályatervekről. A bizottság a döntés meghozatala után felhívta a két nyertes terv jelölés levetit, melyekből kifutott, hogy a „Beth Tarbuti” pályaterv tervezője Blum Aladar okl. műépítész, Brasov, az „Arány” pályaterv tervezője pedig Molnár György okl. műépítész Oradea. A beérkezett pályatervek december hó 5-től 15-ig közöri időben a cluj-i Izraelita Hitközség tanács, termében (Cluj, Cal. Regele Ferdinand 52. L.) a bírálói jegyzőkönyvvel együtt közszemlélre tételnek ki és azok a hivatalos órák alatt megtekinthetők. A közszemlélre kitétel után a pályadíjat nem nyert tervezőknek a beküldött pályaterveik rendelkezésére állanak. A cluj-i IZR. Hitközség kulturház-bizottsága, Cluj, 1937. december 2-án.

— A SEPSIZENTGYÖRGYI CHEVRA KADISA bensőségese melegséggel emlékezett meg megboldogult elnökének, Benkő Mórnak elhalálása tizedik évfordulójáról. Benkő Mór 25 évben keresztül vezette a Chevrát. Ünzetlen tevékenységével, a legodaadóbb szeretettel s tisztelettel érdemelte ki. A sfgheorgheai zsidóságnak ez az ünnepélyes megemlékezés erőt és kitartást kölcsönöz a mai vezetőségnek is. (Dr. F. L.)

— A GYRGYÖSZENTMIKLÓSI ZSIDÓ NÖEGYLET TIZ EVES JUBILEUMÁT a napokban tartotta meg a hitközség tanácstermében, díszközgyűlés keretében. Balázs Vilmosné elnökő méltatt az ünnepség jelentőségét, majd Vágó Andorné tartotta meg az ünnepi beszédet, visszpillantást vetve a Nöegylet tízéves működésére. Horváth Miklósné nyomoronyhító akció beindítását és népkönyvtár felállítását javasolta, amit a jelenlevők nagy lelkesedéssel tettek magukévá és öttagnu bizottságot küldtek ki a terv megvalósítására. A bizottság tagjai: Vágó Andorné, Horváth Miklósné, Margittai Béla, Rubin Izidor és Lupu Zsiga lettek. A szünethen feliruhát osztottak ki a szegény gyermekek között, majd Rubin Hermanné az elnökő nevével elnevezett alapítvány létesítését indítványozta, melyre azonnal haterer lei gyűlt egybe. A gyűjtést folytat-

ják és az elérendő összeg kamataiból költőgépet fognak vásárolni. A közgyűlés során az összes szónok a szeretet hangján emlékeztek meg Smil Jakabné alelnökéről, aki az egyesület lelke és mozgató ereje és aki fáradságot nem kímélve dolgozott a nemes cél érdekében. Laufer Sámuel titkár jelentette be ezután, hogy az egyesület 53.550 lei bevételből 56.993 lei fizetett ki jótékonycélra. A díszközgyűlés táviratot küldött özv. Vajda Gyuláné volt négyeleti elnökéhez, aki most Kolozsváron él.

— A BRASSÓI ORTH. HITKÖZSÉGBEN D. Schlesinger Salomon elnök nagyszabású szijumot rendezett Sperber Dávid főrabbi tiszteletére, ahóbb az alkalmából, hogy most másodikban fejezte be az egész Sász tanulási, brassói tartózkodása óta. Dr. Schlesinger Salomon vendéglátása mellett mintegy 120 balbos vett részt az ünnepélyes szijumon. Az elnök magasszárnyalvas beszédében előbb a főrabbi érdemeit méltatta, majd a Talmud történetéről tartott előadást. Dr. Schlesinger Salomon beszédét nagy tetszésnyilvánítás kísérte. Weisz Adolf, a Sász Chevra elnöke a jesivák támogatására hívta fel a jelenlevők figyelmét és szavai nyomán 5000 lei gyűlt össze a helyszínen a tasnadi jesiva javára. A vacsora során felszóltak meg Sebesi Izó, dr. Barsony Sándor, Engel Jeremias, Eisenberger Béné és Deutsch Isna kézdívásárhelyi rabbi, valamint Biederman B. hitközségi titkár. Sperber főrabbi meghatottan mondott köszönetet az ünnepelőkért és kifejezte azon óhaját, hogy műveinek legalább egy részét szeretné nyomtatásban megjelentetni, azonban hiányoznak hozzá az anyagi eszközök. A főrabbi szavai nyomán bizottság alakult a jelenlevőkől azzal a céllal, hogy elősegítsék a művek kiadását. Előnök Szende I. nyitotta meg az adakozások sorát, majd arról biztosította a főrabbi, hogy az esetleg még hiányzó összeget is kifogja beszégetni. A szijum alkalmából 20 tag egy vilnai szász vásárolt a Chevra részére, amelynek minden egyes kitéte egy-egy tag elhált hozzájárulásának emléket őrző. A rendezés körül Kohn Dávid igazgatótanító szerzett érdemeket.

— A BUKARESTI SPANYOL RITUSU IZR. HITKÖZSÉG illusztris főkáptána: A. Hoffmann, aki már eddig is komoly sikereket ért el nagyfelkészültséggel ének-kulturájával, január 18-án a koncertudvaron is fellép Bucaresti közönsége előtt. A koncertvődönkösségét Napoleon B. Arié, a spanyol hitközség alelnöke és templomügyi elnöke vállalta. A hangverseny ele, amely a hitközség Negru Voda 5 szám alatti dísztermében lesz megtartva, élelnek érdekében tekint Bucaresti zsidó közönsége, melyre egyelőnként annak idején még visszatérünk.

— A BOROSJENŐI (Ineu) templom előcsarnokában nagyszámú közönség jelenlétében zajlott le a chanuka-ünnepély. Salomon Mór hitközségi titkár mes előadást tartott a chanuka ünnep jelentőségéről, Lobstein Lia szavaltatást nagy taps fogadta, ugyancsak élénk tetszés kísérte Salomon Sándor szavaltatást és Pills Zoltán prólogját. A többi szereplők is nagy sikert arattak. A hitközség tagjai felkérték Salomon Mór, hogy a jövőben gyakrabban rendezzen kulturálutatókat.

— AZ ERZSÉBETVÁROSI (dumbraveni) Zs. N. Sz. helyi csoportja a KKL javára chanukaünnepélyt rendezett, melynek sikerén Herzlinger Izsákné, Vértes Zoltánné, dr. Heilper Arnoldné, Izsák Magda és dr. Naftali Miklós boldogkodtak. Az ünnepély igen szép erkölcsi és anyagi eredménnyel zárult.

— A CSIKSZEREDA! WIZO chanukaünnepélyt rendezett a KKL javára. Kruasz főrabbi fellesége tartott felolvasást, amely végig lebilenselte a hallgatóságot. Mesterkéltelen előadóművészetével szinte hallgatói elé varázsolta a Makabbeusok hősi küzdelmeit. A harcot, amely még napjainkban is folyik egy jobb és boldogabb zsidó jövőért. (Dr. F. L.)

HACKMAYER Bucurestiben

Str. Doamnei 1.
„DERBY” megnyitotta.
Telefon: 5-39 35.

Jeruzsálem. — A kormány hivatalos lapja részletes kimutatást közöl a palesztinai kormány 1937-38 évi költségvetéséről. E számok szerint biztonsági intézkedésekre és rendőrség fenntartására több mint 800.000 fontot irányoztak elő, a transzjordániai határellátásra több mint 180.000 fontot. Rendszeres és rendkívüli közmunkákra 900.000 font lett előirányozva. A palesztinai kormány költségvetése július 31-én 4.988.502 font volt.

Varsó. — A palesztinai „Dawar” jelentése szerint a szovjetben újabb zsidó, illetőleg cionista-üldözések voltak. Négy cionistát tíz évre száműzték Tsimkentbe (Középázsia). A száműzöttek száma, akikről semmi hír nem érkezik, napról-napra szaporodik.

Tel-Aviv. — A napokban elhunyt 71 éves korában a Waad Leumi nevelésügyi departamentjének vezetője dr. Josef Lurie. Az elhunyt régi cionista vezetője volt és egyike a zsidó sajtó pionírjainak.

London. — A „Star” szerint Delbos francia külügyminiszter és Beck ezredes lengyel külügyminiszter a legutóbbi varsói séjourn-on meg tárgyalták a zsidók tömegesebb kivándorlásának kérdését is. Különösen a madagaskari kivándorlásról tárgyaltak, amelyről az oda kiküldött bizottság kedvező véleményezést adott. A francia kormány jóakarattal nézi ezeket az előkészítéseket és reméli, hogy a legközelebbi öt-hat évben 50.000 családot, vagyis 120.000 embert Madagaskarra lehet telepíteni.

Wien. — A napokban elhunyt dr. Max Eisler bécsi egyetemi tanár 56 éves korában. Az elhunyt kitünő értője volt az építészetnek, amelyre vonatkozó nagy tudását világszerte ismerték. Rendkívül sok könyvet írt és ezek közül ismertek: „Lehrbuch der Kulturgeschichte des Altertums”, de különösen a hollandiai kérdések érdekelték, amelyről írta a „Neuholländische Kunst”-ot, végül az „Erziehungswege zur Schönheit”. Palesztinai utáin is sok érdekeset írt meg, amelyet szintén megírt lapok hasábjain és könyvekben is.

Páris. — A zsidó világgongresszus gazdasági osztálya könyvet adott ki amely a világ zsidóságának gazdasági helyzetével foglalkozik. „Die wirtschaftliche Lage der jüdischen Minderheiten” következő országokkal foglalkozik: Bulgária, Danzig, Esztorozság, Görögország, Irak, Jugoszlávia, Lettland, Felsőszilézia, Ausztria, Lengyelország, Törökország. A következő második kötetben fog foglalkozni a csehslovákiai és romániai zsidóság helyzete, valamint a nemzeti szocialista Németország zsidóságával. — Az itteni lengyel főkonzul megtagadta Oskar de Ferenczy irótlól a beutazási vizumot Lengyelországba, aki az ottani zsidóság helyzetét akarja tanulmányozni. Indokolása szerint a zsidók kérdés kimondottan helypolitikai problémája a lengyelországnak, ami egyáltalán nem kell érdekelje a külpolitikát.

Breszt-Litovszk. — A legfelsőbb bíróság megsemmisítette a Wolf Szerberovszky 19 éves megszűnéséig elleni ítéletét és új tárgyalást rendelt el. A halálraítél zsidófiu Stefan Kedziora rendőr ellen elkövetett támadása miatt kapott halálos ítéletet. Már másodfokon is jóváhagyták ezt, míg most új tárgyalást rendeltek el.

Prága. — Dr. Kamill Krofta csehslovák külügyminiszter a főváros rádiójában előadást tartott, amelynek címe volt: „Az államvédelem politikai előkészülete”, ebben részletesen ismertette a kisebb ségek viszonyát is az illető államhoz, amelyet csak nek. Toleránsnak, szociálisnak és megerőltetnek kell lenni a kisebbségekkel szemben, ha azt akarjuk, hogy mindig hit polgárai legyenek hazájuknak. Krofta miniszter szavai jölesően hatottak a szlovákiai kisebbségi lakosságra.

Danzig. — A danzigi parlament nem fogadta el a nürnbergi törvényeket, de a joggyakorlatot már megvalósítják. Josef Kiersz konfekciós bíróság elé állították, mert fiatal árja lányokat foglalkoztatott. A bíróság hat havi fogságra ítélte Kierszet. Ez volt az első hasonló per a danzigi bíróság előtt.

Amsterdam. — A. A. Mussert mérnök nemzeti szocialista pártja a májusi vereség után, amelyet a választáson elért, nagyon összeomlott és számos prominens vezető otthagya. Ezek közül az egyik: Dr. von Duyll lelkész új pártot alapított a napokban, amely az antiszemitizmussal írta zászlajára és zsidókat nem vesz be pártjába.

Asuncion. — Senor Parades, Paraguay belügyminisztere a Hicem képviselőjének Mezibovszky-nak adott nyilatkozatában kijelentette, hogy nincs az országban antiszemitizmus.

Charbin. — Az itteni zsidó hitközség elnöke, dr. A. Kaufmann a japán csapatok távozó parancsnokának Yamamoto tábornoknak egy ezüst emléklapot adott át, hálaul azért, mert parancsnoksága ideje alatt az itteni zsidóságunk semmi bántódása nem volt és mindekor megvédte érdekeit.

(Folytatás a 2-ik oldalról.)

utóbbi zürichi világgongresszuson is, egyedüli orthodox volt Erdélyből, aki azon résztvett. Bárcsak sikerrel járna küldetése, mert az hasznosná lenne az egész romániai zsidóság szempontjából.

Több helyre a nagy eszések és a közlekedési nehézségek miatt nem juthatott el főszervezőnk, de azon helyek zsidóságának ezuton is izeni, hogy tartsanak ki szeretettel a Zsidó Párt makulátlan zászlaja mellett és december 20-án kivétel nélkül szavazzanak le a Zsidó Párt listájára.

A KOLOZSVÁRI ZSIDÓSÁG MEGNYILATKOZÁSA A ZSIDÓ-PÁRTI LISTA MELLETT

Vasárnap a propaganda ülések napja volt országunkban. A kolozsvári tagozat az Uránia mozgó nagyertermében tartotta ezer hallgató előtt gyűlést, amelyet Gottlieb József, a Z. N. Szövetség elnöke nyitott meg. Utána Kertész Jenő dr. tagozati elnök nagyszabású beszédében figyelmeztette a zsidóságot arra, hogy nincs más út, mint a Zsidó Pártra szavazni. Majd Rosenzweig Emánuel tartotta szellemes és lebilincselő előadását. Grünwald Imre, Ferndrich Ernő beszéde után dr. Klein Miksa a következő felszólaló. Amellett, hogy mindenki kötelességének tartja, hogy a Zsidó Pártra szavazzon, nem hallgathat el kritikai hangot sem. Kasztner Rezső dr. beszéde után Kertész Jenő dr. szólaft fel újra, majd Gottlieb József zárószavaival véget ért a nagyszerű propaganda ülés.

A NAGYVÁRADI SZATMARI ÉS NAGYBÁNYAI MANIFESZTÁCIÓK

Ugyancsak vasárnap folyt le a Dorian mozi hatalmas helyiségében a nagyváradi propaganda-gyűlés is, amelyen a központ részéről résztvevő dr. Fischer József tartományi elnök is. A gyűlést dr. Gellért Miksa ügyvezető nyitotta meg, utána csaknem egy óra előadásban ismertette a mintegy ezer főnyi publikum előtt dr. Fischer József a párt programját. Dr. Fischer kifejtette, hogy a zsidóság érdekeit csak egy Zsidó Párt által megválasztott parlamenti képviselő tudja biztosítani. A lendületes és rendkívüli nagy tetszéssel fogadott beszédet lelkesen megtapsolták, majd dr. Weisz Endre kitünő beszédével véget ért a nagygyűlés.

Szatmáron hétfőn tartották meg a város zsidóságának hatalmas érdeklődése mellett a gyűlést, amelyen dr. Katz Izsó elnökölt. Dr. Boróka József elnök érdeklődés és teszénnyilvánítás mellett fejtette ki a párt programját.

Nagybányán a hitközség tanácstermében tartották meg a gyűlést dr. Sarudi Farkas elnöklte alatt. Felszólaltak Hirsch Jakab elnök, Ferber Herman, dr. Hunwald Izidor, majd dr. Boróka József.

AZ ARADI GYŰLÉS

A Fehér Kereszt szálló nagyertermében vasárnap volt a nagy propaganda gyűlés, amelynek innespi szónoka dr. Nobel Sándor volt. Dr. Nehel átfogó képet adott az általános zsidó helyzetről és kijelentette, hogy a mai atmoszférában áldozat zsidó képviselő-jelöltséget vállalni. Hanúsulyozta, hogy míg a sokkal kisebb számú mohamedánok 15 millió lej államségélyt kapnak, viszont a zsidó hitközségektől minden támogatást megvontak. Scharfstein Jakab az aradi orthodox hitközség elnöke volt a következő szónok, aki az orthodox zsidóság támogatásáról biztosította a pártot. Hutter Fülöp szabamester az iparosok nevében beszélt, Benedek János az ifjúság nevében. A négyülés dr. Singer Jenő zárószavaival ért véget.

TIPOGRAFIA SONNENFELD ÖRADEA.

A NEVTELEN ADAKOZÓ...

Gyűlést indítottak a község céljaira. A zsugori nem akar hozzájárulni. Végül nagy rábeszélés után átad egy csekket. Pár perc múlva visszahozzák a gyűjtőt.

— Elfelejtette aláírni a csekket.
— Nem felejtettem el — felelt a zsugori — de én előbb csak névtelenül adakozom...

SOKKAL SÜLYOSABB KÉRDÉS...

Egy szegény embertől kérdezték: „Mit csinálnál, ha Isten neked adná Rotschild gazdagságát?”
— Sokkal súlyosabb kérdés — felelt amaz — mit csinálna Rotschild, ha Isten neki adná az én szegénységemet?

MIT ERNEK A ZSIDÓK?

III. Sándor cár idejében történt, hogy Ignatiev miniszterelnök zsidóság-ütemében egyre ontotta a súlyos rendelkezéseket az orosz zsidók existenciájára ellen. Elterjedt a hír, hogy báró Ginzburg pénzt gyűjt Ignatiev megvesztegetésére. A dolgot tudva jutott és mikor báró Ginzburggal találkozott, mosolyogva szól hozzá:

— Hallom, hogy pénzt akar nekem adni, báró. Például mennyit szándékozik adni?

— Kegyelmes uram — felelt Ginzburg — Annyit adni, amennyit a zsidók nekem érnek, nem vagyok képes, de amennyit annak érnek — hajlandó vagyok adni minden pillanatban.

JOGOS FELHABORODÁS...

Smület valami miatt lecsukják és a fogházban mindjárt a második nap panaszra megy a fogház-igazgatóhoz.

— Kérem — mondja — baj van a kosztal. Nagyon kis adagot adnak.

— Hát kérem — nyugtatja meg a fogházigazgató — ezen nem segíthetünk, mert az állam személynként csak tíz lejt adhat a napi kosztra.

— Mit, napi tíz lejt? — fortyan fel Smüle — hát sztoeskedjek tudomásul venni, hogy ha az államnak nincs elég pénze, ne tartson foglyokat.

MOST TUDOM CSAK...

A zsugori ember meghalt. Fia a halottaság mellett állt és nem sirt. Mikor a halottaság bejötték és a perselyesek elkezdtek csergezni a perselyeket, a fia hirtelen sírásba tört ki.

— Miért sírsz éppen most? — kérdezték tőle.
— Most tudom csak biztosan, hogy szegény apám valóban meghalt. Itt vannak a perselyesek és ő nem szokott meg előlük...

NAGYON EGÉSZSEGES...

Reb Majsó találkozik Reb Hajemmel és rettentően panaszkadik:

— Wissen sie, Kopfschmerzen hab ich, die Füße tut mir weh, Magenleiden hab ich, mein Herz ist auch nicht gut, schrecklich ist das.

Reb Hajem ránez, megperegeti a vállát és így szól:

— Aj, müssen Sie gesund sein, wann Sie soviel Kränk' aushalten.

NEMET HUMOR

Az iskolában a tanító szabad előadást tart a zsidókról, hogy kizsákmányolók stb. A kis Majsó, aki kitűnő az utolsó padban, de a legjobb tanuló az osztályban, jelenkezik és kéri: Miért „Ausbeuter” ő, hiszen ő rendszeren fizeti a tandíjat? Mire a tanító reászól:

— Ja, du zahlst für einen, lernst aber für dreißig.

Egy gyerek, akinek apja is kereszténynek született, a ghettópudban ül. Meakerdik tőle: Miért ül elkülönítve? Talán megbüntették valamért?

— Es ist doch wegen Grossmutter! — felelt.

Hogyan vagytok? — kérdezik egy német zsidótól. — Bárcsak a pokolban volnánk már így! — felelt. — Hogy-hogy? — Bár csak ott is ki volna írva mindenütt, hogy „Juden unerwünscht!”

Rotschild sürgönyöz Goebbelsnek: „Megveszem az összes zsidókat, totralozza árárt”. Mire Goebbels felel: „Iru nem eladó, mert kitűnő propagandaanyag.”

Egy öreg, szakállas, pázeszes zsidó megy a berlini utcán. Egy náci folyton eléje kerül és megbámulja. Végül odaszól neki az öreg zsidó:

— Mit bámul tulajdonképpen? Nem látott még maga soha szejci állampolgárt?

